

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**“ΜΟΡΦΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΜΕ ΕΝΕΧΥΡΟ ΚΑΙ Η
ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ”**

Επιμέλεια: Ανδρέου Νικόλαος Αρ. Μητρώου 13867

Εισηγήτρια: Κοτσιέρη Εβελίνα *Καθηγήτρια Μαθηματικών*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	3
Εισαγωγή.....	4
1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΜΟΥ, Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	5
1.1 Ορισμός.....	5
1.2 Ο ενεχυροδανεισμός στον δυτικό κόσμο.....	5
1.3 Εμφάνιση ενεχυροδανειστηρίων στην Ελλάδα.....	6
2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΥ – ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΟΥ.....	8
2.1 Ορισμός.....	8
2.2 Ενέχυρο Πράγματος.....	8
2.2.1 Είδη Ενεχύρου Πράγματος.....	9
2.3 Ενέχυρο Δικαιώματος.....	11
2.4 Ενέχυρο Απαίτησης.....	12
2.5 Ενέχυρο Αξιόγραφων.....	12
3. ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ.....	14
3.1 Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο.....	14
3.1.1 Γενικές Πληροφορίες.....	14
3.1.2 Διαδικασία χορήγησης δανείου.....	15
3.1.3 Εκποίηση αντικειμένων.....	15
3.2 Τράπεζα Ελλάδος.....	16
3.2.1 Χορήγηση δανείου σε συνεργασία με το υποθηκοφυλακείο Αθηνών.....	17

3.2.2 Τα υποθηκοφυλακεία ως ενεχυροφυλάκεια και οι αρμοδιότητές τους.....	17
3.2.3 Τύποι Δανείων.....	20
3.2.4 Περιπτώσεις απόσβεσης δανείου.....	25
4. ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ.....	27
4.1 Η «Ακμή» των ιδιωτικών ενεχυροδανειστήριων μέσα στην κοινωνία και η ραγδαία αύξησή τους.....	27
4.2 Προϋποθέσεις για την άδεια άσκησης του επαγγέλματος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.....	28
4.2.1 Προϋποθέσεις.....	28
4.2.2 Απαιτούμενα δικαιολογητικά.....	29
4.3 Ιδιωτικές εταιρίες ενεχυρίασης αυτοκινήτων και ο συνήθης τρόπος προσέγγισης των καταναλωτών.....	30
4.4 Ιδιωτικές εταιρίες ενεχυρίασης κοσμημάτων και μικροσυσκευών και ο τρόπος λειτουργίας τους.....	33
5. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	35
5.1 Έλεγχοι του Σ.Δ.Ο.Ε και οι παραβάσεις.....	35
5.2 Παράνομες εξαγωγές χρυσού και πολύτιμων λίθων στο εξωτερικό και οι διαδρομές που ακολουθούνται.....	36
5.3 « Μαύρη» αγορά χρυσού και τα παράνομα χυτήρια.....	37
5.4 Φοροδιαφυγή – Πλήγμα στην Οικονομία.....	38
Βιβλιογραφία.....	40

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ πάρα πολύ όσους με βοήθησαν να πραγματοποιήσω την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία. Στην κυρία Κοτσιέρη οφείλω τις θερμές μου ευχαριστίες για την καθοδήγηση και υποστήριξη καθ'όλη την διάρκεια διεκπεραίωσης της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Τέλος ευχαριστώ από καρδιάς μου τους γονείς μου, τα αδέρφια μου, για τη συνεχή συμπαράσταση και την κατανόηση, που μου έδειξαν όλο αυτό τον καιρό.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα των ενεχυροδανειστηρίων είτε δημόσιων είτε ιδιωτικών απασχολεί όλο και περισσότερο το κοινωνικό σύνολο, ειδικά στη σημερινή δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες πολίτες λόγω της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα μας. Τα ενεχυροδανειστήρια αλλά ο δανεισμός με οποιασδήποτε μορφής ενέχυρου αποτελεί σύνηθες φαινόμενο καθώς οι δυσμενείς φορολογικές επιβαρύνσεις που επιβάλλει το κράτος έχει οδηγήσει αρκετούς να καταφύγουν σε αυτή τη λύση.

Επάλληλα, η προσοχή μας επικεντρώνεται γύρω από τη λέξη «ενέχυρο» ποιες είναι οι μορφές του αλλά και πως μπορεί κάποιος να το χρησιμοποιήσει. Επιπλέον αναλύουμε τα ενεχυροδανειστήρια (κρατικά και ιδιωτικά), τις λειτουργίες τους αλλά και τον τρόπο με τον οποίο κάποιος μπορεί να πάρει κάποιο «δάνειο» έναντι ενέχυρου. Αναφέρεται επίσης το γεγονός, αν και πως μπορούν τα ιδιωτικά κυρίως ενεχυροδανειστήρια να μας εκμεταλλευτούν, τι διαστάσεις έχει πάρει το φαινόμενο αυτό αλλά και πως το αντιμετωπίζει η πολιτεία.

Συνοψίζοντας γίνεται σαφές ότι τα ενεχυροδανειστήρια διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο σήμερα στη ζωή των συμπολιτών μας, που θα αναλυθεί στην παρούσα εργασία.

Κεφάλαιο 1^ο: Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Ορισμός του ενεχυροδανεισμού

Ενεχυροδανεισμός είναι η δραστηριότητα χορήγησης δανείων σε άτομα που έχουν παραδώσει ως εγγύηση προσωπικά αντικείμενα ή αντικείμενα του νοικοκυριού. Το επάγγελμα του ενεχυροδανειστή είναι από τα αρχαιότερα επαγγέλματα· η ύπαρξή τους στην Κίνα χρονολογείται από την 1^η π.Χ. χιλιετία.

1.2 Επιβίωση του στο χρόνο

Στο δυτικό κόσμο ο ενεχυροδανεισμός μπορεί να εντοπιστεί κατά τον μεσαίωνα σε τρεις διαφορετικούς θεσμούς: στους ιδιώτες ενεχυροδανειστές, στα δημόσια ενεχυροδανειστήρια και στα « montes pietatis». Οι νόμοι κατά της τοκογλυφίας απαγόρευαν στις περισσότερες χώρες τον τοκισμό και οι ιδιώτες ενεχυροδανειστές ήταν συνήθως άτομα εξαιρούμενα από αυτούς τους νόμους, είτε λόγω θρησκείας είτε λόγω νομοθετικής ρύθμισης, όπως π.χ. οι Εβραίοι. Εν τούτοις, ο υπερβολικός με τον οποίο επιβάρυναν πολλές φορές τους πελάτες τους προκάλεσε κοινωνική αναταραχή, η οποία γέννησε στις δημόσιες αρχές την ιδέα της ανάγκης να υπάρχουν εναλλακτικοί θεσμοί για παροχή καταναλωτικών δανείων. Ήδη από το 1198 σε μια μικρή πόλη της Βαυαρίας, το Φράιζινγκ δημιουργήθηκε δημοτική τράπεζα, η οποία δεχόταν ενέχυρα και χορηγούσε δάνεια έναντι μικρού τόκου. Τα δημόσια αυτά ενεχυροδανειστήρια ήταν σχετικά βραχύβια, γιατί ο χαμηλός τόκος με τον οποίο επιβάρυναν τα παρεχόμενα δάνεια δεν επαρκούσε για την κάλυψη των κινδύνων που συνεπάγονταν οι συναλλαγές αυτού του είδους.

Η εκκλησία αναγνώρισε επίσης την ανάγκη δημιουργίας θεσμών για την παροχή νόμιμων δανείων σε ενδεείς χρεώστες. Στην Ιταλία το 1462 οι Φραγκισκανοί ήταν οι πρώτοι που δημιούργησαν « montes pietatis» (ο όρος mons χρησιμοποιείται για να δηλώσει κάθε μορφή συσσώρευσης κεφαλαίου), τα οποία ήταν φιλανθρωπικά

κεφάλαια για την παροχή άτοκων δανείων στους φτωχούς, έναντι ενεχύρου. Τα κεφάλαια αυτά εξευρίσκονταν με δωρεές. Αργότερα για να αποφεύγετε πρόωρη εξάντληση των κεφαλαίων, τα « montes pietatis» υποχρεώθηκαν από τα πράγματα να εισπράττουν τόκο και να πωλούν σε δημοπρασία τα ενέχυρα των μη εξοφλούμενων δανείων.

Κατά τον 18^ο αιώνα πολλά κράτη επανήλθαν στα δημόσια ενεχυροδανειστήρια, ως ένα μέσο για την παρεμπόδιση της εκμετάλλευσης των φτωχών. Τα ενεχυροδανειστήρια αυτά γνώρισαν κάμψη κατά το τέλος 18^{ου} αιώνα, γιατί η είσπραξη χαμηλού τόκου θεωρήθηκε ότι αποτελεί περιορισμό, η δε χρησιμοποίηση δημόσιων κεφαλαίων φαινόταν ως ένα είδος κρατικού μονοπωλίου. Ωστόσο πολλά κράτη επανήλθαν ξανά στο σύστημα των δημόσιων ενεχυροδανειστηρίων μετά τη διαπίστωση ότι η πλήρης ελευθερία ενεχυριασμού ήταν βλαπτική για τους οφειλέτες. Στον 20^ο αιώνα το δημόσιο ενεχυροδανειστήριο επικράτησε στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, μερικές φορές παράλληλα με το θεσμό των ιδιωτών ενεχυροδανειστών στις Η.Π.Α δεν δημιουργήθηκαν ποτέ δημόσια ενεχυροδανειστήρια.

Η σπουδαιότητα όμως των ενεχυροδανειστηρίων μειώθηκε κατά τον 20^ο αιώνα. Οι κοινωνικές πολιτικές βοήθησαν στην ελάττωση των χρηματοδοτικών αναγκών που προέρχονται από προσωρινή απώλεια εισοδήματος· οι λειτουργικές δαπάνες των ενεχυροδανειστηρίων αυξήθηκαν ενώ η αγορά με δόσεις και τα προσωπικά τραπεζικά δάνεια έγιναν διαθέσιμα στο ευρύ κοινό.

1.3 Εμφάνιση ενεχυροδανειστηρίων στην Ελλάδα

Τα πρώτα ενεχυροδανειστήρια ιδρύθηκαν στα Επτάνησα. Συγκεκριμένα το πρώτο ιδρύθηκε στην Κέρκυρα το 1575 και λειτουργούσε με διακοπές μέχρι το 1779· από τότε λειτουργούσε κανονικά μέχρι το 1935 οπότε συγχωνεύθηκε με το ενεχυροδανειστήριο Αθηνών. Την ίδια χρονολογία (1575) ιδρύθηκε ενεχυροδανειστήριο και στη Ζάκυνθο. Τα ενεχυροδανειστήρια αυτά είχαν οργανωθεί και λειτουργούσαν με βάση τη εμπειρία αντίστοιχων οργανισμών στην Ιταλία. Ο ενεχυροδανεισμός στην Ελλάδα ασκούταν από το 1934 μονοπωλιακά από το Ταχυδρομικό Ταμειτήριο. Μέχρι τότε τη λειτουργία αυτή ασκούσαν ιδιωτικά ενεχυροδανειστήρια, τα οποία, σημειωτέον, εξακολουθούν – παρά την απαγόρευση –

να λειτουργούν συγκεκαλυμμένα με τη μορφή « Οίκων Ευκαιριών». Δάνεια με ενέχυρο τιμαλφή αντικείμενα χορηγούσε από το 1905 η Λαϊκή Τράπεζα και από το 1925 η Α.Ε. «Λαϊκών Ταμειυτήριων και Ενεχυροδανειστήριων», που λειτούργησε μόνο δύο χρόνια. Με τον Ν.5834/1933 ιδρύθηκε το Ενεχυροδανειστήριο Αθηνών, με τον τίτλο «Λαϊκή Πίστις», ως οργανισμός του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου.

Τα ενεχυροδανειστήρια χορηγούν δάνεια με ενέχυρο σε κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του και δεν τελεί υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη, έχει δε ζητήσει τούτο αυτοπροσώπως με έγγραφη αίτηση. Πράγματα που μπορούν ενεχυριαστούν είναι τα χρυσά, αργυρά, επίχρυσα και επάργυρα αντικείμενα, κοσμήματα, πολύτιμοι λίθοι, μέταλλα είδη οικιακής χρήσης, ωρολόγια, οπτικά όργανα και εργαλεία σχεδίασης. Κατά τα το νόμο ενεχυριάσιμα είναι επίσης τα έπιπλα, τα εργαλεία, οι μηχανές, τα μουσικά όργανα, τα χρεόγραφα, τα χρηματόγραφα και γενικά, κάθε αντικείμενο αναγνωρισμένης χρησιμότητας, με την προϋπόθεση ότι η φύλαξή του δεν είναι δυσχερής και υπόκειται σε φθορά ή σε απρόβλεπτη μείωση της τιμής του. Τα τελευταία αυτά οικιακά είδη δεν έχουν ακόμη αποτελέσει αντικείμενο ενεχυρίασης.

Τα ποσοστά των παρεχόμενων δανείων κυμαίνονται μεταξύ 30 – 60% της αξίας των αντικειμένων. Η εκτίμηση της αξίας γίνεται από ειδικούς εμπειρογνώμονες. Ο τόκος του χορηγούμενου δανείου και ασφάλιστρα προεισπράττονται, τα δε ενεχυριασθέντα αντικείμενα είναι υπέγγυα τόσο από το ποσό του δανείου όσο και για τα λοιπά δικαιώματα της απαίτησης του ενεχυροδανειστήριου, η οποία ικανοποιείται προνομιακά έναντι των λοιπών δανειστών (πρώτη κατά τάξη). Η ενεχυραπόδειξη είναι ονομαστική και μη μεταβιβάσιμη, η δε πώληση, οπισθογράφιση, εκχώρηση, ενεχυρίαση και κάθε εμπορία της είναι άκυρη και ποινικά κολάσιμη. Τα χορηγούμενα δάνεια είναι διάρκειας τριών μηνών, μπορούν όμως να παραταθούν κατά πολλά ισόχρονα διαστήματα. Αν το δάνειο δεν εξοφληθεί εμπρόθεσμα το ενεχυριασθέν αντικείμενο εκπλειστηριάζεται μετά από παρέλευση ενός τουλάχιστον μήνα από τη λήξη του δανείου. Συνήθως όμως και η προθεσμία αυτή παρατείνεται, προκειμένου ο οφειλέτης να μπορέσει να εξοφλήσει το χρέος του. Το ενεχυροδανειστήριο, σημειωτέον, νομιμοποιείται να διενεργεί εκπλειστηριασμούς και για λογαριασμό τρίτων.

Κεφάλαιο 2^ο: ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝΕΧΥΡΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ

2.1 Ορισμός του ενέχυρου

Είναι το περιορισμένο εμπράγματο δικαίωμα που συνιστάται πάνω σε ξένο κινητό ή σε δικαίωμα, με σκοπό την εξασφάλιση μιας χρηματικής ή αποτιμητής σε χρήμα απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του ενεχυρούχου δανειστή από την αξία του πράγματος ή του δικαιώματος.

2.2 Ενέχυρο πράγματος και οι διακρίσεις του

Κατά τον ορισμό της ΑΚ 1209 το ενέχυρο είναι δικαίωμα προνομιακής ικανοποίησης του δανειστή μιας απαίτησης από την αξία ενός κινητού πράγματος. Αποκλειστικό αντικείμενο του ενεχύρου πράγματος – και ειδοποιός διαφορά από την υποθήκη – είναι ξένο κινητό πράγμα (ενεχύρασμα). Ακριβέστερα, αντικείμενο του ενεχύρου είναι το δικαίωμα κυριότητας πάνω στο κινητό, αφού μόνο δικαιώματα εκποιούνται.

Το ενέχυρο πράγματος στην παραδοσιακή του μορφή, δηλαδή με το πράγμα στην οιονεί νομή του δανειστή, ανταποκρίνεται σε παρωχημένες εποχές με απλές και περιορισμένες σε έκταση οικονομικές συναλλαγές. Προϋποθέτει ένα σύστημα κλειστής οικονομίας γιατί ο δανειστής, για να έχει στην κατοχή του τα ενεχυράσματα, πρέπει ή να διαθέτει ειδικό εξοπλισμό φύλαξής τους (αποθηκευτικούς χώρους, προσωπικό κ.τ.λ.) ή ο αριθμός των ενεχυρασμάτων να είναι μικρός, οπότε αντίστοιχα μικρός θα είναι και ο αριθμός των σχετικών οικονομικών συναλλαγών. Επιφέρει βραδύτητα στις συναλλαγές, γιατί το ενεχυρασμα δεν μπορεί να εκτεθεί, να επιδειχθεί, να δοκιμαστεί και τελικά να παραδοθεί στον αγοραστή για άμεση απόλαυση, όσο χρόνο το κατέχει ο δανειστής· δηλαδή δεν μπορεί να είναι εμπόρευμα. Τέλος, η εκμετάλλευση του πράγματος πρέπει να μην είναι απαραίτητη στον κύριό του, αφού αυτός στερείται τη φυσική εξουσία. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το

παραδοσιακό ενέχυρο – με εξαίρεση το ενέχυρο σε αξιόγραφα – δεν είναι κατάλληλο μέσο εξασφάλισης της πίστης στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή. Είναι απρόσφορο τόσο στο μικρό πιστολήπτη επιχειρηματία (μικρέμπορο, γεωργό, επαγγελματία και λοιπά) όσο και στον μεγάλο πιστοδότη (τράπεζες και λοιπά), ο οποίος ούτε ενδιαφέρεται ούτε μπορεί να ασκεί την οιονεί νομή πάνω στα διάφορα κινητά που το προφέρονται ως ενέχυρο.

2.2.1 είδη ενεχύρου πράγματος

- **Κοινό ενέχυρο:** Είναι το παραδοσιακό ενέχυρο που συνιστάται κατά ΑΚ 1211-1213, δηλαδή με συμφωνία μεταξύ ενεχυριαστή (ο οποίος μπορεί να είναι είτε ο ίδιος προσωπικός οφειλέτης είτε τρίτος) και ενεχυρούχου δανειστή, έγγραφο συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό βέβαιης χρονολογίας και παράδοση του πράγματος από τον ενεχυριαστή στην οιονεί νομή του δανειστή ή – με τη συναίνεση αυτού – στην κατοχή τρίτου. Δεν ακριβολογούμε όταν αποκαλούμε το ενέχυρο αυτό συμβατικό, γιατί και το πλασματικό ενέχυρο είναι συμβατικό, αφού προϋποθέτει συμφωνία των μερών. Η διαφορά μεταξύ κοινού και πλασματικού ενέχυρου έγκειται απλώς στην παράδοση του πράγματος. Με άλλα λόγια το συμβατικό ενέχυρο διακρίνεται σε κοινό και πλασματικό.
- **Πλασματικό ενέχυρο:** Με τον ανακριβή (γιατί δεν υπάρχει εδώ πλάσμα του νόμου) αλλά και καθιερωμένο πια (ο όρος « υποθήκη κινητού » που κατά καιρούς προτάθηκε δεν επικράτησε) αυτόν όρο νοείται το συμβατικό ενέχυρο που συνιστάται χωρίς παράδοση του πράγματος. Η δημοσιότητα της εμπράγματης μεταβολής επιδιώκεται εδώ είτε με καταχώριση της ενεχυρικής σύμβασης σε ειδικά βιβλία, που προβλέπονται από το νόμο, είτε με άλλους τρόπους σύμφωνα με την εκάστοτε ειδική νομοθετική ρύθμιση.

Επιβάλλεται να διακρίνουμε το γενικό πλασματικό ενέχυρο, που θα μπορούσε να συσταθεί πάνω σε κάθε κινητό για εξασφάλιση οποιασδήποτε απαίτησης, από τα ιδιαίτερα πλασματικά ενέχυρα που ρυθμίζονται από ειδικούς νόμους, συνιστώνται πάνω σε ορισμένα είδη κινητών (όπως για παράδειγμα, τουριστικά λεωφορεία) και εξασφαλίζουν ορισμένης κατηγορίας απαιτήσεις (όπως για παράδειγμα τραπεζικά δάνεια).

Το γενικό πλασματικό ενέχυρο προβλέπεται από την ΑΚ 1214, κατά την οποία « με μόνη τη συμφωνία συνιστάται ενέχυρο χωρίς παράδοση, αν η συμφωνία αυτή καταχωριστεί σε δημόσιο βιβλίο που καθορίζεται για το σκοπό αυτό από το νόμο ». Η διάταξη αυτή έχει παραμείνει όμως μέχρι τώρα ανενεργός, αφού ο ειδικός νόμος που θα καθόριζε – σύμφωνα και με την ΕισΝΑΚ 71 – τα σχετικά με το ειδικό δημόσιο βιβλίο δεν έχει εκδοθεί ακόμη. Ο νομοθέτης προέβλεψε μεν το θεσμό του γενικού πλασματικού ενεχύρου, δίστασε όμως να ολοκληρώσει την εφαρμογή του.

Τα ιδιαίτερα πλασματικά ενέχυρα, που καθιερώνονται και ρυθμίζονται από ειδικούς νόμους, αναπληρώνουν μόνο μερικά και ελλιπώς το γενικό πλασματικό ενέχυρο. Πρέπει ακόμη να τονιστεί ότι τα ενέχυρα αυτά δεν εμπίπτουν στην ΑΚ 1214, δηλαδή δεν είναι επιμέρους περιπτώσεις που προβλεπόμενου από τη διάταξη αυτή γενικού πλασματικού ενεχύρου ούτε τμηματικές θεσπίσεις του σχετικού δημόσιου βιβλίου. Γιατί η ΑΚ 1214, όπως προκύπτει και από την ΕισΝΑΚ 71, νοεί ένα ενιαίο βιβλίο για την καταχώρηση κάθε ενεχύρου, ανεξάρτητα από το είδος του ενεχυράσματος ή της ασφαλιζόμενης απαίτησης.

- **Νόμιμο ενέχυρο:** Είναι το ενέχυρο που συνιστάται όχι με συμφωνία των μερών αλλά αυτοδικαίως από τον νόμο (ως συνώνυμοι θεωρούνται και οι όροι: σιωπηρό, αφανές ενέχυρο). Η δικαιολογία της θέσπισης από το νόμο διαφόρων περιπτώσεων νόμιμου ενεχύρου είναι η ανάγκη αυξημένης προστασίας ορισμένων προσώπων για την είσπραξη ειδικών κατηγοριών απαιτήσεών τους. Για παράδειγμα στις συμβατικές σχέσεις προβάλλει η ανάγκη προστασίας του συμβαλλομένου που εκπληρώνει – λόγω της φύσης της σχέσης – πρώτος την παροχή (π.χ. ο εκμισθωτής να παραχωρήσει τη χρήση του μισθίου, ο εργολάβος να επισκευάσει το έργο) και έτσι αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να μην εισπράξει την αντιπαροχή. Οι περιπτώσεις νόμιμου ενεχύρου που προβλέπονται από τον ΑΚ είναι:
  - Το νόμιμο ενέχυρο του εκμισθωτή στα πράγματα του μισθωτή και των οικείων του που εισκομίστηκαν στο μίσθιο, εφόσον δεν είναι ακατάσχετα, για την εξασφάλιση απαιτήσεων από καθυστερούμενα μισθώματα (ΑΚ 604).

- Το νόμιμο ενέχυρο του εκμισθωτή αγροτικού κτήματος, το οποίο εκτείνεται και στους καρπούς του μισθίου, για την εξασφάλιση της απαίτησης του εκμισθωτή για το μίσθωμα (ΑΚ 626).
  - Το νόμιμο ενέχυρο του εργολάβου πάνω στα κινητά (του εργοδότη) που επισκεύασε ή κατασκεύασε και βρίσκονται στην κατοχή του, για την εξασφάλιση των απαιτήσεών του από τη σύμβαση του έργου (ΑΚ 695).
  - Το νόμιμο ενέχυρο του ξενοδόχου πάνω στα εισκομισθέντα από τον πελάτη πράγματα (π.χ. αποσκευές), για την εξασφάλιση των απαιτήσεών του από τη διαμονή του πελάτη στο ξενοδοχείο (ΑΚ 838).
- **Εμπορικό ενέχυρο:** Τα άρθρα 35-47 του ν.δ. της 17.7.1923 « περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών » ρυθμίζουν περίπτωση ειδικού εμπορικού ενεχύρου, το οποίο συνίσταται για την εξασφάλιση απαιτήσεων κυρίως των τραπεζών.

2.3 Ενέχυρο δικαιώματος

Σύμφωνα με το άρθρο 1247 εδ. 1 ΑΚ « ενέχυρο μπορεί να συσταθεί και σε δικαίωμα, εφόσον αυτό είναι μεταβιβάσιμο ». Το περιεχόμενο του ενεχύρου πάνω σε δικαίωμα είναι ανάλογο με εκείνο του ενεχύρου πάνω σε πράγμα. Με τη σύστασή του δεν αλλάζει ο φορέας (« ο κύριος ») του βαρυνόμενου δικαιώματος· απλώς ορισμένες εξουσίες που πηγάζουν από το δικαίωμα αυτό μεταφέρονται στον ενεχυρούχο δανειστή, προκειμένου να ικανοποιήσει προνομιακά από την αξία του δικαιώματος την απαίτηση που έχει κατά του ενεχυριαστή ή τρίτου (όταν ενεχυριαστής και προσωπικός οφειλέτης δεν είναι το ίδιο πρόσωπο). Συγκεκριμένα μεταφέρεται στον ενεχυρούχο δανειστή μέρος της εξουσίας διάθεσης που έχει ο δικαιούχος στο βαρυνόμενο δικαίωμα και που συνίσταται στη δυνατότητα αξιοποίησης του δικαιώματος αυτού είτε με εκποίηση (ΑΚ 1256, 12137) είτε – αν πρόκειται για ενεχυρίαση απαίτησης – με είσπραξη (ΑΚ 1253 – 1254). Ως δικαιώματα δεκτικά ενεχυρίασης μπορούν ενδεικτικώς να μνημονευθούν τα εξής: Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και τα επιμέρους δικαιώματα που απορρέουν από αυτό και αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τρόπους εκμετάλλευσης

του, η ευρεσιτεχνία, η εταιρική ιδιότητα στις προσωπικές εταιρίες εφόσον είναι δυνατή η μεταβίβαση της.

2.4 Ενέχυρο απαίτησης

Το ενέχυρο απαίτησης αποτελεί περίπτωση ενεχύρου σε δικαίωμα και άρα υπάγεται κατ' αρχήν στη ρύθμιση εκείνου. Εντούτοις ο νομοθέτης, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ιδιομορφία των απαιτήσεων ρύθμισε με τις ΑΚ 1248 επ. ειδικά την ενεχυρίασή τους. Οι ειδικές αυτές διατάξεις διευκολύνουν την ικανοποίηση του ενεχυρούχου δανειστή από την ενεχυριασμένη απαίτηση (ΑΚ 1254), θέτουν όμως ως πρόσθετο όρο για τη σύσταση του ενεχύρου τη γνωστοποίηση της ενεχυρίασης στον οφειλέτη της ενεχυριαζόμενης απαίτησης (ΑΚ 1248). Αν δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των ειδικών αυτών διατάξεων (ΑΚ1248 επ.), ισχύουν οι κανόνες που διέπουν το ενέχυρο δικαιώματος (ΑΚ 1256).

Αντικείμενο ενεχύρου μπορεί να αποτελέσει οποιαδήποτε αυτοτελής απαίτηση του ουσιαστικού Δικαίου, χρηματική ή τουλάχιστον μετατρέψιμη σε χρήμα, ανεξάρτητα αν πηγάζει από σύμβαση (π.χ. δάνειο, σύμβαση έργου) ή απευθείας από τον νόμο (π.χ. αποζημίωση λόγω αδικοπραξίας), αν είναι εκκαθαρισμένη ή ληξιπρόθεσμη (ΑΚ 251), υπό αίρεση ή προθεσμία γεννημένη ή μελλοντική.

Η απαίτηση πρέπει επίσης να είναι μεταβιβάσιμη (ΑΚ 1247 εδ. 2). Άρα δεν μπορούν να ενεχυριαστούν, ως ανεκχώρητες, οι ακατάσχετες απαιτήσεις (ΑΚ 464), καθώς και εκείνες που συνδέονται στενά με το πρόσωπο του δανειστή τους (ΑΚ 465· π.χ., κατ' ΑΚ 933 η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη, εκτός αν αυτή αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε για αυτήν αγωγή).

2.5 Ενέχυρο αξιόγραφων

Το αξιόγραφο είναι έγγραφο που ενσωματώνει δικαίωμα κατά τέτοιο απόλυτο τρόπο, ώστε η άσκηση και συνήθως η μεταβίβαση του δικαιώματος να προϋποθέτει αναγκαία την κατοχή του εγγράφου. Ως έγγραφο το αξιόγραφο είναι κινητό πράγμα και επομένως το ενέχυρο αξιόγραφου είναι εκ πρώτης όψεως ενέχυρο πράγματος.

Εντούτοις το συστηματικά το ενέχυρο αξιόγραφου ανήκει στην κατηγορία του ενέχυρου δικαιώματος, γιατί το ενσωματωμένο δικαίωμα (και όχι το έγγραφο) έχει οικονομική αξία και σε αυτό (όχι στο έγγραφο) αποβλέπουν τα μέρη κατά τη σύσταση του ενεχύρου. Έτσι εξηγείται ότι το νομοθετικό πλαίσιο της ρύθμισης του ενεχύρου σε αξιόγραφα διαμορφώνεται από τις υφιστάμενες ειδικές διατάξεις (π.χ. ΑΚ 1244, 1245, 1251, 1255), τις διατάξεις για το ενέχυρο δικαιώματος (ΑΚ 1247 επ.) και – κατάλληλα προσαρμοζόμενες – τις διατάξεις για το ενέχυρο πράγματος (ΑΚ 1209 επ.)

Με βάση τη θεμελιώδη διάκριση των αξιόγραφων σε ανώνυμα αξιόγραφα (ανώνυμοι τίτλοι, τίτλοι ή αξιόγραφα στον κομιστή), ονομαστικά αξιόγραφα και αξιόγραφα εις διαταγήν διακρίνουμε και το ενέχυρο σε αξιόγραφα.

Κεφάλαιο 3°: ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ

3.1 Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο

Το ενεχυροδανειστήριο του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου αποτελεί τη μόνη αξιόλογη παρουσία στο χώρο των ενεχυροδανειστηρίων στην Ελλάδα και αποτελεί ενεργό μέλος της ελληνικής κοινωνίας από την ίδρυσή του έως σήμερα. Το Κρατικό Ενεχυροδανειστήριο άρχισε να λειτουργεί στις 11 Οκτωβρίου 1934, με την οικονομική στήριξη του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου, ως μέτρο ανακούφισης των κοινωνικών στρωμάτων που λόγω της οικονομικής κρίσης γίνονταν έρμαιο στα χέρια των τοκογλύφων. Σήμερα, το ενεχυροδανειστήριο του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου παρέχει δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους σε πολίτες που απέχουν από τον τραπεζικό δανεισμό και έχουν ανάγκη από άμεση ρευστότητα.

Πρόκειται για μια υπηρεσία ουσιαστικής κοινωνικής πολιτικής. Σημαντική παράμετρο στη λειτουργία του ενεχυροδανειστηρίου του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου άλλωστε, αποτελεί και ειδοποιός διαφορά με τα υπόλοιπα ενεχυροδανειστήρια: σε περίπτωση εκποίησης του αντικειμένου, το τυχόν πλεόνασμα μετά την αποπληρωμή του δανείου, αποδίδεται στον πελάτη.

3.1.1 Γενικές Πληροφορίες

- Ενεχυριάσιμα είδη μπορεί να είναι χρυσά κοσμήματα με ή χωρίς πολύτιμους λίθους, αργυρά σκεύη και ρολόγια χρυσά ή επώνυμης μάρκας κουρδιστά και αυτόματα. Ο ενδιαφερόμενος πελάτης πρέπει να είναι ενήλικος.
- Η εκτίμηση των ενεχυριαζόμενων αντικειμένων γίνεται από αρμόδιο εμπειρογνώμονα – εκτιμητή του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου.
- Τα δάνεια με ενέχυρο συνάπτονται για τρεις (3) μήνες με αίτηση του ενδιαφερομένου. Με την υπογραφή του δανείου προκαταβάλλονται και οι αναλογούντες τόκοι του δανείου.

- Χορηγούνται δάνεια μέχρι του ποσού των 5.000 € με επιτόκιο 6% ετησίως. Τα δάνεια βαρύνονται με έξοδα φύλαξης 4% ετησίως επί του ποσού εκτίμησης και επιπλέον Φ.Π.Α 23% επί του ποσού των φυλάκτρων.
- Οι τιμές του χρυσού και αργύρου, οι οποίες αποτελούν βάση για την εκτίμηση των ενεχυριαζόμενων αντικειμένων έχουν καθοριστεί:
  - i. Για τον χρυσό 24 καρατίων 10.000 € ανά κιλό και
  - ii. Για τον άργυρο 200 € ανά κιλό

3.1.2 Διαδικασία χορήγησης του δανείου

- I. Ο ενδιαφερόμενος πελάτης, παραδίδει τα προς ενεχυρίαση αντικείμενα στον αρμόδιο εκτιμητή και υπογράφει τα τη σχετική αίτηση μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά.
- II. Με τη σύναψη του δανείου ο δανειζόμενος παραλαμβάνει την ενεχυροαπόδειξη με ακριβή περιγραφή των ενεχυριαζόμενων αντικειμένων το και ταυτόχρονα εισπράττει το ποσό του δανείου που δικαιούται. Τα αντικείμενα αφού συσκευασθούν κατάλληλα φυλάσσονται στα υψίστης ασφαλείας θησαυροφυλάκια του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου.
- III. Στη λήξη του δανείου ο δανειζόμενος μπορεί:
  - i. Να εξοφλήσει το δάνειό του και να παραλάβει τα ενεχυριασθέντα αντικείμενα.
  - ii. Να ανανεώσει το δάνειό του για (1) ένα ακόμη τρίμηνο με το ισχύον επιτόκιο κατά την ημέρα της ανανέωσης (επιτόκιο σήμερα 6% ετησίως).

Σε περίπτωση μη εξόφλησης ή μη ανανέωσης του δανείου, το δάνειο καθίσταται υπερήμερο βαρυνόμενο με τους τόκους της υπερημερίας. Το επιτόκιο υπερημερίας καθορίζεται με απόφαση του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και σήμερα είναι ίσο με 2,5% ετησίως επί του ποσού του δανείου.

3.1.3 Εκποίηση αντικειμένων

- I. Μετά την παρέλευση δύο τριμήνων από την αρχική σύναψη του δανείου και μη εμφάνισης του δανειζόμενου, το δάνειο θεωρείται ληξιπρόθεσμο. Τα

ληξιπρόθεσμα δάνεια εκποιούνται σε δημόσιους πλειστηριασμούς με ευθύνη του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου και χωρίς την υποχρέωση ειδοποίησης του οφειλέτη.

- II. Τα προς εκποίηση ενέχυρα τοποθετούνται τρεις ημέρες πριν από την ημέρα διεξαγωγής της εκποίησης των αντικειμένων σε ειδικές προσθήκες στην αίθουσα του ενεχυροδανειστηρίου. Η εκποίηση των αντικειμένων διενεργείται από αρμόδια επιτροπή του Νέου Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου, που συνεδριάζει στην αίθουσα του ενεχυροδανειστηρίου ως εξής:
  - Στην Αθήνα ημέρα Τετάρτη μία έως δύο φορές το μήνα, το 2^ο και 3^ο δεκαήμερο, από ώρα 15:00 και μέχρι το πέρας της διεξαγωγής της εκποίησης αντικειμένων
  - Στη Θεσσαλονίκη ημέρα Τετάρτη μία φορά το μήνα από ώρα 15:00 και μέχρι το πέρας της διεξαγωγής της εκποίησης αντικειμένων.
- III. Εκποιήσεις αντικειμένων διεξάγονται κατά τους μήνες Σεπτέμβριο έως και Ιούνιο.
- IV. Μετά τη διενέργεια της εκποίησης αντικειμένων μπορεί να προκύψει χρηματικό πλεόνασμα το οποίο ανήκει στον οφειλέτη.

3.2 Τράπεζα της Ελλάδος

Η Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει δάνεια ανάλογα με τη χρήση και τη φύση του προσώπου που δανείζεται και χωρίζονται σε δάνεια ιδιωτικής χρήσης και σε δάνεια επαγγελματικής χρήσης, εξασφαλίζοντας τα με κάποια υποθήκη – ενέχυρο. Αυτά προκειμένου να διασφαλιστούν καταγράφονται από το Υποθηκοφυλακείο Αθηνών υπό τη μορφή πλασματικού ενέχυρου. Διαγράφονται μετά την εξόφληση του ανάλογου δανείου.

Το Πλασματικό Ενέχυρο είναι μέθοδος απόκτησης ρευστότητας δια ενεχυρίασης επιχειρηματικών απαιτήσεων. Προκειμένου για τις τράπεζες, οι δανειακές τους απαιτήσεις χρησιμοποιούνται και ως καλύμματα για την έκδοση ομολογιακών δανείων.

3.2.1 Χορήγηση δανείου με ενέχυρο σε συνεργασία με το Υποθηκοφυλακείο Αθηνών

Το Ενεχυροφυλακείο ως θεσμός, υπηρετεί τη δημοσίευση των πλασματικών ενεχύρων. Κατ' αυτό τον τρόπο μπορεί να αποτραπεί η πολλαπλή ενεχυρίαση του ιδίου ενεχύρου. Επίσης, υποκαθιστά την κοινοποίηση από τις τράπεζες στους δανειολήπτες τους της ενεχυρίασης των δανείων τους.

Όπως όλα τα βιβλία που τηρούνται στο Υποθηκοφυλακείο, έτσι και τα βιβλία των ενεχύρων μπορούν να ερευνηθούν μόνο από δικηγόρους.

Την κατάθεση των ενεχύρων ακολουθεί πρωτοκόλληση, βιβλιοδεσία κι αρχειοθέτηση της αίτησης και αρχειοθέτηση του παραρτήματος.

Σημειωτέον ότι προκειμένου για τραπεζικά ενέχυρα, οι δανειολήπτες δημοσιεύονται ονομαστικά και θα πρέπει να είναι καταχωρημένοι αναλυτικά στους φακέλους των παραρτημάτων. Εκτός από τα απαραίτητα στοιχεία ταυτοποίησης κάθε δανειολήπτη, θα πρέπει να είναι καταχωρημένα και τα στοιχεία ταυτοποίησης του δανείου, όπως αριθμός δανειακής σύμβασης, αριθμός λογαριασμού, ποσό, ενδεχομένως αριθμός κάρτας, αν πρόκειται για πιστωτική κάρτα.

Για τη διευκόλυνση της αναζήτησης, τα δάνεια κι οι δανειολήπτες καταχωρούνται στους φακέλους των παραρτημάτων με βάση την ταυτοποίηση του δανείου κι όχι κατ' αλφαβητική σειρά προσώπων (αφού ενδέχεται να υπάρχουν συνδικαιούχοι ή συνυπόχρεοι στο ίδιο δάνειο). Σημειωτέον ότι η κάθε τράπεζα ορίζει αυθαίρετα την ταυτότητα του δανείου με βάση την οποία γίνεται η ταξινόμηση, συνεπώς αυτό το στοιχείο θα πρέπει να είναι γνωστό στο δικηγόρο που προτίθεται να ερευνήσει για λογαριασμό του πελάτη του.

3.2.2 Τα Υποθηκοφυλακεία ως Ενεχυροφυλακείο και οι αρμοδιότητές τους

Αρμοδιότητα του Υποθηκοφύλακα είναι αυτή του ενεχυροφύλακα η οποία εισήχθη στη χώρα μας με το ν. 2844/2000. Σύμφωνα με την εισηγητική του έκθεση, ο σχετικά νέος αυτός Νόμος στοχεύει αφ' ενός στη διεύρυνση της πιστοληπτικής

ικανότητας των οφειλετών (επιχειρήσεων ή επαγγελματιών), αφ' ετέρου στην πληρέστερη εξασφάλιση των δανειστών.

Το πρώτο επιτυγχάνεται κυρίως με τη δυνατότητα ενεχυρίασης κινητών χωρίς παράδοση της κατοχής τους (κατ' απόκλιση από τη ρύθμιση των άρθρων του κοινού ενέχυρου 1211 – 1213 ΑΚ). Η πρακτική χρησιμότητα που παρουσιάζει ο νέος αυτός θεσμός για τον οφειλέτη ενεχυριαστή, είναι ότι αυτός δεν αποξενούται από τα πράγματα που ενεχυριάζει, αλλά μπορεί να εξακολουθεί να τα χρησιμοποιεί για τη συνέχιση της επιχειρηματικής – επαγγελματικής του δραστηριότητας, ενώ διατηρεί και εξουσία διάθεσης των αντικειμένων της ασφάλειας και ταυτόχρονης αντικατάστασής τους με άλλα ανάλογης αξίας (κυμαινόμενη ασφάλεια).

Το δεύτερο επιτυγχάνεται, κυρίως, με τη δυνατότητα δημοσίευσης της συμφωνίας παροχής ασφάλειας. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νόμου, πυρήνας της νέας αυτής ρύθμισης είναι η εισαγωγή του συστήματος δημοσιότητας των ασφαλειών σε κινητά, απαιτήσεις ή άλλα δικαιώματα με την εγγραφή τους σε δημόσια βιβλία, όπως τα βιβλία υποθηκών για ασφάλειες επί ακινήτων.

Το πλασματικό ενέχυρο συνίσταται κατ' άρθρ. 1 και 3 ν. 2844/2000 με έγγραφη συμφωνία και δημοσίευσή της (στα βιβλία Ενεχυροφυλακείου – Υποθηκοφυλακείου). Η διαφάνεια που έτσι επιτυγχάνεται ενισχύει τη δημόσια πίστη και την ασφάλεια των συναλλαγών, ενώ, δίνει σταθερά και δίκαια κριτήρια (κατά βάση το χρόνο δημοσίευσης) για τη λύση του προβλήματος της προτεραιότητας μεταξύ πολλών ασφαλειοληπτών. Στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2844/2000 ορίζεται ότι ο νέος αυτός θεσμός του «πλασματικού ενέχυρου», όπου συνίσταται ενέχυρο χωρίς παράδοση του κινητού παρά μόνο με έγγραφη συμφωνία ενεχυριαστή και δανειστή και με δημοσίευσή της κατά το άρθρο 3, αφορά μόνο περιπτώσεις στις οποίες τόσο ο δανειστής όσο και ο οφειλέτης είναι επιχειρήσεις ή επαγγελματίες και η ασφάλεια παρέχεται για τις ανάγκες της επιχείρησης ή του επαγγέλματος του τελευταίου. Προϋπόθεση για το έγκυρο του πλασματικού ενέχυρου είναι η απαίτηση για την οποία αυτό συνίσταται να είναι έγκυρη. Επομένως, για τη δυνατότητα σύστασης ενός τέτοιου ενέχυρου επιβάλλεται διττός περιορισμός, αφ' ενός ως προς τα πρόσωπα των συμβαλλομένων και αφ' ετέρου ως προς το είδος των ασφαλιζομένων απαιτήσεων.

Σημαντικό λοιπόν είναι να σημειωθεί ότι το ενέχυρο αυτό μπορεί να συσταθεί όχι μόνο μεταξύ εμπόρων για εξασφάλιση εμπορικής απαίτησης, αλλά καταλαμβάνει και

ορισμένες άλλες κατηγορίες απαιτήσεων, όπως λ.χ. εναντίον ελεύθερων επαγγελματιών (γιατρών, δικηγόρων, μηχανικών). Πάντα κατά την εισηγητική έκθεση του ν. 2844/2000, πέρα από τους δύο αυτούς περιορισμούς, ένας επιπλέον και μάλιστα σημαντικός περιορισμός επιβάλλεται με το άρθρο 2 του νόμου. Με το άρθρο αυτό αποκλείονται από την εν λόγω ασφαλειοδότηση αφ' ενός τα χρήματα και τα αξιόγραφα και αφ' ετέρου τα κινητά τα δεκτικά αυτοτελώς υποθήκης (αεροσκάφη, πλοία και πλωτά ναυπηγήματα). Επίσης, αποκλείονται σε κάθε περίπτωση τα αντικείμενα οικοσκευής.

Στην παρ. 2 του άρθρ. 1 ορίζονται τα στοιχεία που πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνονται στην ενεχυρική συμφωνία, κάτι που έχει σημασία για την περιληπτική αναγραφή τους στη συνέχεια στο έντυπο που παραδίδεται προς κατάθεση στον τηρούντα το δημόσιο βιβλίο. Κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2844/2000 η απόσβεση του ενεχύρου επέρχεται μετά δεκαετία από την καταχώριση, εκτός αν ο δανειστής ζητήσει, με έγγραφο που υποβάλλεται στον ενεχυροφύλακα και κοινοποιείται στον ενεχυριαστή 3 τουλάχιστον μήνες πριν από τη συμπλήρωση της δεκαετίας, την καταχώριση δήλωσης στο βιβλίο για παράταση του ενεχύρου. Κατά δε την παρ. 2 του ίδιου άρθρου «...Η δήλωση παράτασης δεν ισχύει αν ο ενεχυριαστής ή ο οφειλέτης ή τρίτος που έχει έννομο συμφέρον προσκομίσει στον ενεχυροφύλακα ένα μήνα πριν τη συμπλήρωση της διάρκειας του ενεχύρου, έγγραφη εξοφλητική απόδειξη του δανειστή ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση για την απόσβεση ή την ανυπαρξία της ασφαλιζόμενης απαίτησης...». Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 2844/2000, η εξάλειψη του ενεχύρου γίνεται με πράξη πάνω στο κατατεθειμένο έντυπο του άρθρου 3, σημειώνεται στο ευρετήριο, χρονολογείται και υπογράφεται από τον ενεχυροφύλακα. Επίσης, κατά το ίδιο άρθρο 8 παρ. 2, οι διατάξεις του ΑΚ: 1284, 1290, 1294 ως 1299, 1314 ως 1316 εδ. α', 1324, 1327 ως 1329, 1331, 1332, 1334, 1335 και 1339 ως 1341 εφαρμόζονται αναλόγως, ενώ η συναίνεση του άρθρου 1324 ΑΚ, η οποία εν προκειμένω αφορά την εξάλειψη της εγγραφής του πλασματικού ενεχύρου μπορεί να δοθεί και με ιδιωτικό έγγραφο.

Η δημοσίευση (καταχώριση) του πλασματικού ενέχυρου γίνεται ύστερα από αίτηση από όποιον έχει έννομο συμφέρον με κατάθεση εντύπου που περιέχει τα στοιχεία σε περίληψη του αρ. 1 και υπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη ή τους συγκυρίους. Το γνήσιο της υπογραφής θεωρείται από τον Υποθηκοφύλακα, εκτός αν είναι ήδη θεωρημένο από άλλη δημόσια Αρχή ή συμβολαιογράφο ή αστυνομία. Η

κατάθεση γίνεται στο Υποθηκοφυλακείο του τόπου κατοικίας του ενεχυριαστή, άλλως στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών. Στο κατατεθειμένο έντυπο ο Υποθηκοφύλακας συντάσσει Πράξη Κατάθεσης, που αριθμείται σε χρονολογική σειρά (άρθρο 3). Και μελλοντικές απαιτήσεις ή ομάδα απαιτήσεων μπορεί να είναι αντικείμενο ενεχύρου ή εκχώρησης αν οι απαιτήσεις είναι δυνατόν να προσδιοριστούν (άρθρα 11 και 12). Για την τροποποίηση, διόρθωση λαθών, ελλείψεων, αλλαγή κατοικίας ή έδρας των μερών, αλλαγή του τόπου που βρίσκεται το πράγμα, καθώς και κάθε άλλη ουσιώδης μεταβολή καταχωρίζεται στο βιβλίο ενεχύρου του άρθρου 2 με κοινή αίτηση των μερών. Την αίτηση για καταχώρηση είναι δυνατόν να υποβάλει και ένα από τα μέρη ή όποιος έχει έννομο συμφέρον εφόσον ο αιτών εγγράφως αποδεικνύει την καταχωριστέα μεταβολή (άρθρο 5). Σε περίπτωση διάθεσης του ενεχυριασθέντος, μετά τη δημοσίευση, το ενέχυρο διατηρείται, εκτός αν ο τρίτος αγνοούσε χωρίς υπαιτιότητα την ύπαρξη του ενεχύρου (άρθρο 6).

3.2.3 Τύποι τραπεζικών δανείων με ενέχυρο

Τα δάνεια μπορεί να είναι είτε ασφαλή, όπου ο δανειστής προστατεύεται ώστε να λάβει όλο το ποσό που έχει δανείσει, ή επισφαλή στα οποία ο δανειζόμενος μπορεί και να μην εξοφλήσει το δάνειο. Όπως αναφέραμε και προηγουμένως ανάλογα με την χρήση και τη φύση του προσώπου που δανειίζεται, τα δάνεια χωρίζονται σε δάνεια ιδιωτικής χρήσης και δάνεια επαγγελματικής χρήσης. Ωστόσο, υπάρχουν και τα κρατικά δάνεια, που περιλαμβάνουν δανεισμούς μεταξύ κρατών αλλά και άλλες περιπτώσεις που περιλαμβάνουν την ανάμιξη του κράτους.

- I. **Δάνεια Ιδιωτών:** Τα δάνεια ιδιωτών περιλαμβάνουν τα δάνεια που δίνονται σε ιδιώτες για προσωπική χρήση. Τα πιο βασικά δάνεια ιδιωτών αναλύονται στη συνέχεια:
  - **Στεγαστικό δάνειο:** Ένα στεγαστικό δάνειο είναι ένα πολύ κοινό είδος χρεογράφου, που χρησιμοποιείται από πολλά άτομα για την αγορά κατοικιών. Σε αυτό το δάνειο ο οφειλέτης χρησιμοποιεί τα χρήματα με σκοπό την αγορά ενός ακινήτου. Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ωστόσο, εξασφαλίζει ασφάλεια – μία σύσταση ενεχύρου επί του τίτλου για το σπίτι - μέχρι η υποθήκη να

εξοφληθεί στο σύνολό της. Σε περίπτωση που υπάρξει αδυναμία αποπληρωμής του δανείου, η τράπεζα θα έχει το νομικό δικαίωμα να κατασχέσει το σπίτι και να το πουλήσει, ώστε να ανακτήσει τα ποσά που οφείλονται σε αυτήν. Συνεπώς, το στεγαστικό δάνειο είναι ένα ασφαλές δάνειο, διότι η τράπεζα μέσω κάποιων όρων εξασφαλίζει ότι θα πάρει πίσω τα χρήματα που δάνεισε.

- **Δάνειο αυτοκινήτου:** Ένα δάνειο αυτοκινήτου είναι ένα δάνειο που λήφθηκε ώστε να αγοραστεί ένα καινούργιο ή μεταχειρισμένο αυτοκίνητο. Το δάνειο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να εξασφαλισθεί μέσω του ιδίου του αυτοκινήτου, με τον ίδιο τρόπο όπως μια υποθήκη είναι εξασφαλισμένη από τη στέγαση. Η διάρκεια της περιόδου του δανείου είναι σημαντικά μικρότερη, η οποία συχνά αντιστοιχεί στην διάρκεια ζωής του αυτοκινήτου. Το δάνειο αυτοκινήτου είναι δάνειο ασφαλές, διότι σε περίπτωση που ο δανειζόμενος δεν μπορέσει να εξοφλήσει όλο το ποσό δανεισμού, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει κάθε νομικό δικαίωμα να κατασχέσει το αυτοκίνητο προκειμένου να πάρει πίσω τα χρήματα που δάνεισε. Επίσης υπάρχουν δύο είδη δανείων αυτοκινήτων, τα **άμεσα** και τα **έμμεσα**. Ένα άμεσο δάνειο αυτοκινήτου είναι όταν μια τράπεζα δίνει το δάνειο άμεσα στον καταναλωτή. Αντίστοιχα, το έμμεσο δάνειο για ένα αυτοκίνητο είναι όταν μία αντιπροσωπεία αυτοκινήτων ενεργεί ως μεσάζων μεταξύ της τράπεζας ή του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και του καταναλωτή.
- **Προσωπικό δάνειο:** Στα προσωπικά δάνεια ο δανειολήπτης δανείζεται ένα ποσό το οποίο επιθυμεί να διαθέσει για την αγορά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας και δεν χρειάζεται να γνωστοποιήσει τις προθέσεις του στην τράπεζα. Το ποσό που μπορεί να δοθεί διαφέρει ανάμεσα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ο δανειζόμενος ανάλογα με τις ανάγκες του μπορεί να λάβει ένα δάνειο ύψους 20.000 ή ακόμα και 30.000 ευρώ. Το συγκεκριμένο δάνειο είναι δάνειο επισφαλές, διότι ο δανειζόμενος ζητά να λάβει ένα δάνειο για προσωπική χρήση χωρίς να γνωστοποιεί τις προθέσεις του στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και δεν είναι σίγουρο ότι θα μπορέσει να είναι σε θέση να αποπληρώσει όλο το ποσό. Καθώς ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών για την παροχή δανείων είναι υψηλός, το ύψος του ποσού, ο

τρόπος αποπληρωμής και οι τόκοι διαφέρουν ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σχετικά με τα προσωπικά δάνεια.

Ένα είδος προσωπικού δανείου είναι και το Ανοιχτό Δάνειο. Στο ανοιχτό δάνειο το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εγκρίνει ένα ανώτατο πιστωτικό όριο (συνήθως μέχρι 3.000 ευρώ), και ο πελάτης έχει τη δυνατότητα τμηματικών αναλήψεων. Οι πληρωμές του πελάτη μετά από την αφαίρεση των εξόδων και των τόκων του δανείου, προστίθενται στο υπόλοιπο της εγκεκριμένης πίστωσης.

Ένα άλλο είδος προσωπικού δανείου μπορεί να θεωρηθεί και το Φοιτητικό Δάνειο. Τα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν σε σπουδαστές η φοιτητές δημοσίων και ιδιωτικών σχολών και ιδρυμάτων φοιτητικά δάνεια με ιδιαίτερους και ποικίλους προνομιακούς όρους σχετικά με την εξόφληση τους. Το επιτόκιο, το ποσό και ο τρόπος αποπληρωμής διαφέρει ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και εξαρτάται από τις ανάγκες του κάθε φοιτητή.

- **Υπερανάληση:** Η υπερανάληψη, γνωστή και ως «overdraft», πρόκειται για έναν τρεχούμενο λογαριασμό και σε περίπτωση που κάποιος χρειαστεί κάποια χρήματα μπορεί να ζητήσει από την τράπεζα του να λάβει ένα ποσό, μεγαλύτερο από αυτό έχει ήδη κατατεθειμένο. Το ανώτατο ποσό που επιτρέπεται να «σηκώσει» από την τράπεζα είναι κατά μέσο όρο περίπου 5.000 – 6.000 ευρώ. Η υπερανάληψη σε γενικές γραμμές μπορεί να εξοφληθεί ταχύτερα, διότι κάθε φορά που κατατίθεται ένα ποσό στον λογαριασμό του δανειολήπτη όπως για παράδειγμα ο μισθός του, η τράπεζα «τραβάει» άμεσα το οφειλόμενο ποσό σε αντίθεση με τα ανοικτά δάνεια όπου οι περισσότεροι πελάτες συνήθως καταβάλλουν την ελάχιστη μηνιαία δόση διαιωνίζοντας έτσι το όποιο χρέος έχουν προς την τράπεζα. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η υπερανάληψη αν και έχει εγκριθεί από την τράπεζα δημιουργεί κάποιες επιφυλάξεις για το τραπεζικό ίδρυμα σχετικά με την άρση αυτής ή όχι. Σε κάθε περίπτωση όμως η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να ενημερώσει τον πελάτη σχετικά με την πρόθεση της. Παράλληλα, η υπερανάληψη μπορεί να αρθεί και από την πλευρά του πελάτη. Η υπερανάληψη αποτελεί και αυτή ένα είδος επισφαλούς δανείου, διότι δεν είναι σίγουρο ότι ο δανειολήπτης θα

μπορέσει να επιστρέψει όλο το ποσό και κατά πόσο εύκολα το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα μπορέσει να λάβει πίσω τα χρήματα.

- **Πιστωτική κάρτα:** Η πιστωτική κάρτα είναι ένα και αυτή ένας τύπος δανείου, που χρησιμοποιείται για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς να χρειάζεται να καταβληθούν τα χρήματα άμεσα. Ο πάροχος της πιστωτικής κάρτας, δηλαδή η τράπεζα, επιβάλλει ένα συγκεκριμένο μηνιαίο πιστωτικό όριο στον πελάτη, το οποίο και μπορεί να διαθέσει σε αγορές που επιθυμεί. Επίσης, ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει τη δυνατότητα να κάνει ανάληψη μετρητών από το ATM μίας τράπεζας εφόσον και το πιστωτικό υπόλοιπο το επιτρέπει. Υπάρχουν διάφοροι τύποι πιστωτικής κάρτας οι οποίοι και καλύπτουν τις ανάγκες κάθε ξεχωριστού πελάτη. Υπάρχουν για παράδειγμα πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν μηδενικό επιτόκιο αγορών και είναι κατάλληλες για όσους πραγματοποιούν κυρίως αγορές αλλά δεν είναι σε θέση να αποπληρώνουν ολόκληρο το ποσό που έχουν χρησιμοποιήσει στο τέλος κάθε μήνα. Παράλληλα, υπάρχουν και πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν μηδενικό επιτόκιο για μεταφορά υπολοίπου και είναι περισσότερο κατάλληλες για όσους έχουν χρεωστικό υπόλοιπο το οποίο επιβαρύνεται με αυξημένο επιτόκιο. Ένα άλλο είδος πιστωτικής κάρτας είναι και αυτές που έχουν αρχικό επιτόκιο μεταφοράς υπολοίπου για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι οποίες εξυπηρετούν όσους επιθυμούν να συγκεντρώσουν τις οφειλές τους με σκοπό να αποπληρώσουν το χρέος τους χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση από τους τόκους. Τέλος, υπάρχουν και οι πιστωτικές κάρτες που συμμετέχουν σε προγράμματα επιβράβευσης που ουσιαστικά επιβραβεύουν τους πελάτες που είναι τυπικοί στις πληρωμές τους μέσω επιστροφής χρημάτων, bonus κ.α. Οι περισσότερες πιστωτικές κάρτες πλέον, έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και στο εξωτερικό διευκολύνοντας έτσι τους πελάτες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, προσδίδοντας παράλληλα ασφάλεια στις συναλλαγές τους. Και η πιστωτική κάρτα θα μπορούσε να θεωρηθεί επισφαλές δάνειο αν και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν προσεκτικά την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη. Ωστόσο, υπάρχουν κάποια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία χορηγούν πιστωτικές κάρτες σε φοιτητές και άλλου είδους άτομα ζητώντας μόνο κάποια πολύ βασικά στοιχεία χωρίς να εξετάζουν αν ο δανειολήπτης είναι όντως σε θέση να αποπληρώσει το ποσό.

- **Καταναλωτικό δάνειο:** Το καταναλωτικό δάνειο είναι το δάνειο το οποίο χορηγείται προκειμένου να καλυφτούν προσωπικές ανάγκες με σκοπό την απόκτηση προϊόντων και υπηρεσιών. Τα καταναλωτικά δάνεια, ο τρόπος απόκτησης αυτών, η φύση τους και το ποσό που χορηγείται καθώς και ο σκοπός απόκτησης αυτών διαφέρει σημαντικά ανάμεσα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σε γενικές γραμμές όμως αυτά που ισχύουν για τα καταναλωτικά δάνεια συνοψίζονται παρακάτω.

Το ποσό που χορηγείται σε ένα καταναλωτικό δάνειο δεν ξεπερνάει συνήθως τα 25.000 ευρώ, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις όπου το ποσό δεν δίνεται στον πελάτη αλλά δίνεται απευθείας στον έμπορο από τον οποίο έγινε η αγοραπωλησία η οποία χρηματοδοτήθηκε από το δάνειο. Ωστόσο, υπάρχουν καταναλωτικά δάνεια τα οποία δεν χορηγούνται με σκοπό την αγορά προϊόντων και ως εκ τούτου ο δανειζόμενος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει δικαιολογητικά αγοράς.

Τα καταναλωτικά δάνεια μερικές φορές περιλαμβάνουν δάνεια στεγαστικά, προσωπικά δάνεια ή και δάνεια αυτοκινήτου. Δηλαδή, ο δανειολήπτης ζητά να του χορηγηθεί ένα καταναλωτικό δάνειο με σκοπό την αγορά ή την επισκευή μίας κατοικίας, την αγορά αυτοκινήτου ή την αγορά αγαθών και υπηρεσιών.

II. Επιχειρηματικά δάνεια και χρηματοδότηση επιχειρήσεων: Τα επιχειρηματικά δάνεια αποτελούν ένα είδος χρηματοδότησης μίας επιχείρησης. Γενικά, μία εταιρία προκειμένου να ικανοποιήσει κάποιες συγκεκριμένες ανάγκες της επιλέγει μέσα από μία ευρεία ποικιλία τρόπων χρηματοδότησης που δίνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το δάνειο αποτελεί έναν από αυτούς τους τρόπους. Παρακάτω αναφέρονται συνοπτικά ορισμένοι από τους πιο βασικούς τρόπους χρηματοδότησης οι οποίοι είναι διαφορετικής φύσεως από το δάνειο.

- **Leasing:** Με τη χρηματοδοτική μίσθωση «leasing», οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος το είδος και τη νομική μορφή τους, έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα ακίνητα ή κινητά στοιχεία που επιλέγουν για να καλύψουν τις ανάγκες τους, χωρίς να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους ή να καταφύγουν στις κλασικές μορφές δανεισμού.

- Factoring: Μέσω της διαδικασίας «factoring», πραγματοποιείται μία τριμερής συνεργασία μεταξύ ενός προμηθευτή, των πελατών του και μίας εταιρίας «factoring», η οποία είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση, τη λογιστική παρακολούθηση και την είσπραξη των εκδιδόμενων από τον προμηθευτή χορήγηση προκαταβολών επί της αξίας τους.
- Κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών: Κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) είναι το κεφάλαιο που επενδύεται σε παλαιές ή υπό σύσταση επιχειρήσεις από ειδικευμένες επενδυτικές εταιρίες. Μια εταιρία «venture capital» προσφέρει κεφάλαιο στην επιχείρηση εξαγοράζοντας ποσοστό από το εταιρικό (ή μετοχικό όταν πρόκειται για ΑΕ) κεφάλαιο της τελευταίας. Πρόκειται ουσιαστικά για έναν τρόπο χρηματοδότησης επενδύσεων σχετικά ριψοκίνδυνων.

III. Κρατικά δάνεια: Ανάλογα με τις εκάστοτε παγκόσμιες οικονομικές καταστάσεις, σε περιόδους ύφεσης της οικονομίας μίας χώρας υπάρχει η περίπτωση η συγκεκριμένη χώρα να ζητήσει την χορήγηση δανείου από μία άλλη χώρα ή από έναν φορέα εκτός ή εντός των συνόρων της. Αντίστοιχα, μπορεί μία χώρα να χορηγήσει δάνειο σε μία άλλη, εφόσον η οικονομική κατάσταση μπορεί να υποστηρίξει μία τέτοια ενέργεια.

Σε περίπτωση που μία χώρα δανειστεί από μία άλλη τότε θα πρέπει να δεχτεί και κάποιους όρους όπως για παράδειγμα εισαγωγή προϊόντων από την χώρα που δανείζει ή ενέργειες άλλης φύσεως που θα φέρνουν σε πλεονεκτική θέση την χώρα «δανειστή».

3.2.4 Περιπτώσεις απόσβεσης δανείου

Εξόφληση δανείου: Η απόσβεση ενός δανείου αποτελεί ουσιαστικά την εξόφληση του και μπορεί να γίνει ενδεικτικά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Καταβολή ολόκληρου του ποσού συμπεριλαμβανομένων των τόκων στο τέλος της περιόδου του δανεισμού. Εδώ, ο οφειλέτης καταβάλλει ολόκληρο το ποσό στο τέλος της περιόδου δανεισμού και συμφωνείται έπειτα ο τρόπος πληρωμής των τόκων. Σε περίπτωση που η χρονική διάρκεια του δανεισμού

είναι σχετικά μικρή τότε οι τόκοι είτε παρακρατούνται τη στιγμή του δανεισμού είτε πληρώνονται και με την εξόφληση του κεφαλαίου.

- Καταβολή σταθερών δόσεων του κεφαλαίου σε ίσα χρονικά διαστήματα συμπεριλαμβανομένων και των τόκων του ανεξόφλητου ποσού. Σε αυτήν την περίπτωση, οι δόσεις καταβάλλονται ανά ίσα χρονικά διαστήματα (πχ ανά έτος) και μαζί καταβάλλονται και οι τόκοι του ανεξόφλητου κεφαλαίου.
- Καταβολή ίσων τοκοχρεολυτικών δόσεων. Στη τελευταία περίπτωση, ο δανειζόμενος καταβάλλει ένα σταθερό ποσό, με τη μορφή τοκοχρεολυτικής δόσεως, στο τέλος της περιόδου ανατοκισμού και μέχρι να λήξει η διάρκεια δανεισμού. Η συγκεκριμένη τοκοχρεολυτική δόση αποτελείται από το αυξανόμενο μερίδιο κεφαλαίου και από ένα παραλλήλως μειούμενο μερίδιο τόκων.

Αναδιαπραγμάτευση δανείου: Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες ο δανειζόμενος δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, ειδικά σε περιόδους όπου τα επιτόκια είναι υψηλά. Πριν λοιπόν οδηγηθεί στην χρεοκοπία, είναι δυνατόν να επαναδιαπραγματευθεί το χρέος του προς τις τράπεζες και να καταλήξει σε μία ειδική εξατομικευμένη συμφωνία προκειμένου να μπορέσει να αποπληρώσει.

Επίσπευση εξόφλησης δανείου: Αντίθετα με την επαναδιαπραγμάτευση ενός δανείου, εδώ ο δανειζόμενος έχει τη δυνατότητα να επισπεύσει την πληρωμή του οφειλόμενου ποσού. Τη συγκεκριμένη περίπτωση τη συναντάμε σε περιόδους υποχωρήσεως των επιτοκίων και εξαρτάται πάντα από τους όρους του συμβολαίου του δανείου.

Κεφάλαιο 4^ο: ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ

4.1 Η «Ακμή» των ιδιωτικών ενεχυροδανειστηρίων μέσα στην κοινωνία και η ραγδαία αύξησή τους

Εν μέσω της δυσάρεστης οικονομικής συγκυρίας που βιώνει τα τελευταία χρόνια η χώρα έχουν διαμορφωθεί συνθήκες, οι οποίες ομολογουμένως ευνοούν την εκ νέου ραγδαία ανάπτυξη του εμπορικού κλάδου των ενεχυροδανειστηρίων, την ίδια στιγμή που αντιθέτως άλλοι κλάδοι της αγοράς γνωρίζουν πρωτόγνωρη ύφεση. Και τούτο διότι η δραματική συρρίκνωση των οικογενειακών εισοδημάτων λόγω της θεσμοθέτησης έκτακτων μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής από την Κυβέρνηση, σε συνδυασμό παράλληλα με την κρίση του τραπεζικού συστήματος και τον αυστηρό περιορισμό του τραπεζικού δανεισμού, συνυπολογιζομένης ταυτοχρόνως της αφόρητης πίεσης που ασκείται σε ιδιώτες και επιχειρηματίες εξαιτίας ανειλημμένων οικονομικών υποχρεώσεων, καθιστούν επιτακτική την αναζήτηση κάποιας διεξόδου μέσα από εναλλακτικές μορφές δανεισμού.

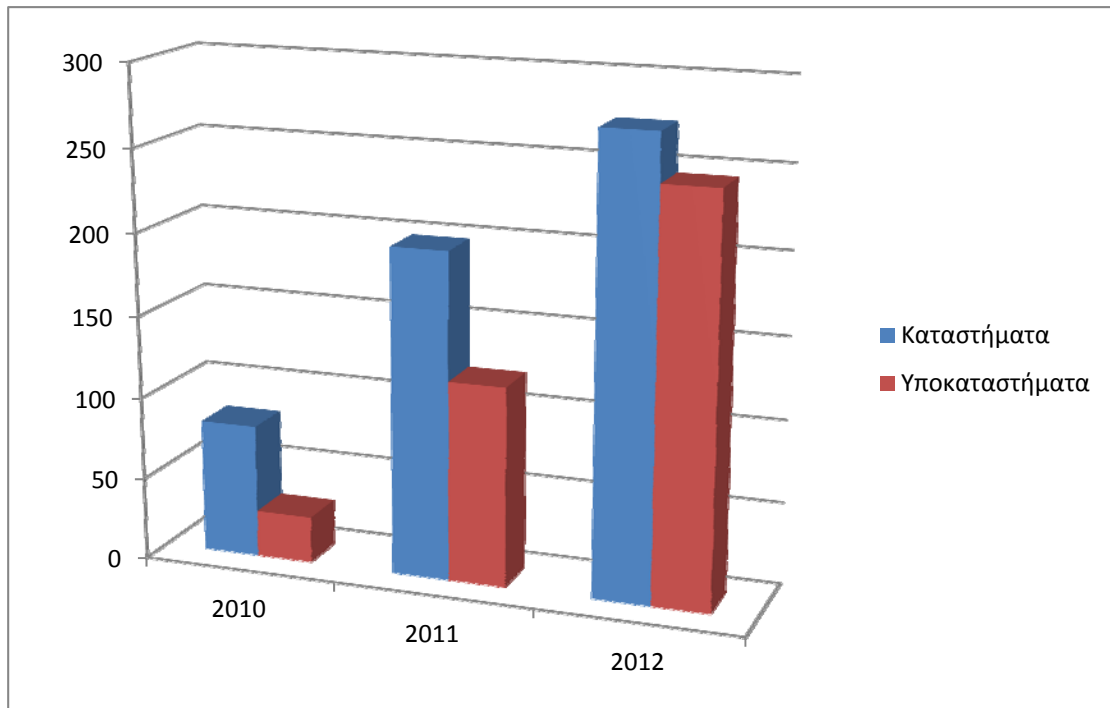
Ενδεικτικό της οικονομικής κρίσης που έχει χτυπήσει την πόρτα όλων των Ελλήνων, είναι το φαινόμενο της κατακόρυφης αύξησης στα ενεχυροδανειστήρια και καταστήματα αγοράς χρυσού στη διάρκεια της τριετίας 2010 – 2012.

Το **2010** έκαναν έναρξη 81 επιχειρήσεις με το συγκεκριμένο αντικείμενο, ενώ δηλώθηκε και η έναρξη λειτουργίας 28 υποκαταστημάτων.

Το **2011** έκαναν έναρξη 198 επιχειρήσεις και δηλώθηκε και η έναρξη 121 υποκαταστημάτων.

Το **2012** έκαναν έναρξη 274 επιχειρήσεις και δηλώθηκε και έναρξη 245 υποκαταστημάτων.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι σύμφωνα με έγγραφο του υπουργείου Οικονομικών που διαβιβάστηκε στη Βουλή και μπορούμε να τα δούμε πιο αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1

4.2 Προϋποθέσεις για την άδεια άσκησης του επαγγέλματος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά

4.2.1 Προϋποθέσεις

- Η άσκηση του επαγγέλματος αργυραμοιβού, πωλητή και αγοραστή μεταχειρισμένων αντικειμένων (παλαιοπώλη) και ενεχυροδανειστή επιτρέπεται κατόπιν αδείας που χορηγείται, για μεν την περιφέρεια των Γενικών Αστυνομικών διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης από τις οικίες Διευθύνσεις Ασφαλείας, για δε την περιφέρεια των Αστυνομικών Διευθύνσεων Νομών από την οικεία Διεύθυνση.
- Από την υποχρέωση της προηγούμενης παραγράφου εξαιρούνται οι υπαίθριοι στάσιμοι αργυραμοιβοί και οι πλανόδιοι παλαιοπώλες, οι οποίοι εφοδιάζονται με την άδεια που προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν. 2323/1995 "Υπαίθριο εμπόριο και άλλες διατάξεις" (Α' - 145) και της Κ1/2113 από 6.9.1995 (Β' - 786) απόφασης του Υφυπουργού Εμπορίου. Στην περίπτωση που οι ανωτέρω επαγγελματίες διατηρούν και κατάστημα υποχρεούνται να εφοδιάζονται και με την άδεια της προηγούμενης παραγράφου.

- Η άδεια της παραγράφου 1 του παρόντος είναι προσωπική και αμεταβίβαστη και χορηγείται μόνο σε φυσικά πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α. Δεν έχουν καταδικαστεί ή δεν έχουν παραπεμφθεί σε δίκη για τα αδικήματα που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 εδάφ. α' του Π.Δ. 180/1979 (Α'/46), καθώς και για λαθρεμπορία και για παραβάσεις του νόμου "περί αρχαιοτήτων".
  - β. δεν είναι οι ίδιοι ή μέλη της οικογένειάς τους κάτοχοι άλλης άδειας για την άσκηση κάποιου από τα επαγγέλματα που μνημονεύονται στην παρ. 1 του παρόντος.

4.2.2 Απαιτούμενα Δικαιολογητικά

- Η απαιτούμενη κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου άδεια χορηγείται στον ενδιαφερόμενο κατόπιν αιτήσεως που υποβάλλεται στο Τμήμα Ασφαλείας ή Αστυνομικό Τμήμα, που ασκεί καθήκοντα ασφαλείας του τόπου άσκησης του επαγγέλματός του. Στην αίτηση αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία ταυτότητάς του, το είδος του ασκούμενου επαγγέλματος και η διεύθυνση λειτουργίας του καταστήματος.
- Με την αίτηση της προηγούμενης παραγράφου συνυποβάλλονται και τα ακόλουθα δικαιολογητικά:
  - i. Επικυρωμένο αντίγραφο δελτίου αστυνομικής ταυτότητας.
  - ii. Τρεις (3) πρόσφατες φωτογραφίες, τύπου διαβατηρίου.
  - iii. Αντίγραφο Ποινικού μητρώου "δικαστικής χρήσης", του οποίου η ημερομηνία έκδοσης δεν απέχει πέραν του τριμήνου από την ημερομηνία υποβολής του. Το ανωτέρω δικαιολογητικό εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου και διαβιβάζεται στην αστυνομική αρχή υποβολής των λοιπών δικαιολογητικών, μέσω της αρμόδιας δικαστικής αρχής.
  - iv. Πιστοποιητικό Εισαγγελίας του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου, που έχει εκδοθεί τρεις μήνες το πολύ πριν από την ημερομηνία υποβολής του, από το οποίο προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος δεν έχει παραπεμφθεί σε δίκη για τα αναφερόμενα στο εδάφιο. α' της παρ. 3 του άρθρου 1 της παρούσας αδικήματα.

- v. Βεβαίωση της οικίας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), περί υποβολής δήλωσης έναρξης επαγγέλματος (άρθρο 13 Ν. 4045/1960, σε συνδυασμό με άρθρο 29 Ν. 1642/1986).
- vi. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 Ν. 1599/1986 ότι δεν συντρέχει το κώλυμα που αναφέρεται στο εδάφιο β' της παρ. 3 του άρθρου 1 της παρούσας.
- vii. Έγγραφο από το οποίο αποδεικνύεται η νόμιμη χρήση του χώρου, στο οποίο θα λειτουργήσει το κατάστημα (τίτλος ιδιοκτησίας ή μισθωτήριο συμβόλαιο νόμιμα θεωρημένο).

4.3 Ιδιωτικές εταιρίες ενεχυρίασης αυτοκινήτων, οι πρακτικές τους και ο συνήθης τρόπος προσέγγισης των καταναλωτών

Ένα τμήμα του ακμάζοντος αυτού εμπορικού κλάδου των ενεχυροδανειστηρίων απαρτίζεται από εταιρείες, οι οποίες δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο ή αποκλειστικά ως ενεχυροδανειστήρια αυτοκινήτων. Μελετώντας προσεκτικά τη λειτουργία αυτού του τύπου των εταιρειών, διαπιστώνουμε την ύπαρξη ορισμένων κοινών μεταξύ τους χαρακτηριστικών και εφαρμοζόμενων πρακτικών κατά τις συναλλαγές τους με καταναλωτές, ως εξής:

- ❖ **Στάδιο πρώτο:** Οι εν λόγω εταιρείες διαφημίζουν τη χορήγηση δανείων αντί μηνιαίου επιτοκίου ύψους 0,75%, με μοναδική εγγύηση το αυτοκίνητο του ενδιαφερόμενου, εφόσον δεν υπάρχει παρακράτηση κυριότητας, και δίχως καμία περαιτέρω εξέταση της πιστοληπτικής του δυνατότητας.
- ❖ **Στάδιο δεύτερο:** Ο ενδιαφερόμενος έρχεται σε επαφή με τον εκπρόσωπο ή τον ιδιοκτήτη του ενεχυροδανειστηρίου, προσκομίζοντας το προς ενεχυρίαση αυτοκίνητο του οποίου είναι κύριος κάτοχος.
- ❖ **Στάδιο τρίτο:** Ο ενεχυροδανειστής προβαίνει σε εκτίμηση της τρέχουσας εμπορικής αξίας του οχήματος, προκειμένου να αποδώσει ως δάνειο στον ενεχυριαστή χρηματικό ποσόν ίσο -κατ' ανώτατο όριο- με το 50% αυτής. Κατόπιν τούτου, το ποσόν που καλείται να αποπληρώσει ο ενεχυριαστής στη λήξη του δανείου ισοδυναμεί με το άθροισμα:
  - i. Των χρημάτων που δόθηκαν ως δάνειο (κεφάλαιο)

- ii. Του τόκου των χρημάτων
- iii. Του κόστους για την ασφάλιση, την 24ωρη στάθμευση και τη φύλαξη (σε ειδικά φυλασσόμενους χώρους) του οχήματος για όσο χρόνο αυτό αποτελεί ενέχυρο. Κατά μέσο όρο, τα ασφάλιστρα και τα φύλακτρα ανέρχονται μηνιαίως από δεκαπέντε (15) ευρώ ανά χίλια (1000) ευρώ δανείου, ενώ η στάθμευση κυμαίνεται από 190 έως 210 ευρώ ανά μήνα.
- iv. Των αποκαλούμενων “εξόδων φακέλου” (επιβάλλονται στον ενεχυριαστή για τον έλεγχο της κατάστασης και την εκτίμηση της εμπορικής αξίας του προς ενεχυρίαση οχήματος, καθώς και για τη σύνταξη διάφορων εγγράφων), τα οποία ανέρχονται σε 150 ευρώ ανά σύμβαση δανείου και καταβάλλονται εφάπαξ.

❖ **Στάδιο τέταρτο:** Συνάπτεται η σχετική συμφωνία σύστασης ενεχύρου, με αρχική διάρκεια από έναν (1) έως τρεις (3) μήνες. Με την παρέλευση του χρόνου της αρχικής σύμβασης, ο ενεχυριαστής καταβάλλει το ποσόν που οφείλει να αποπληρώσει σύμφωνα με το προηγούμενο στάδιο, προκειμένου να του επιστραφεί το όχημά του.

❖ **Στάδιο πέμπτο:** Σε περίπτωση πρόσκαιρου προβλήματος αποπληρωμής του δανείου (μαζί με όλες τις συνοδευτικές επιβαρύνσεις του), παρέχεται κατά το δοκούν στον ενεχυριαστή η επιλογή της ανανέωσης της σύμβασης για μικρό ακόμα χρονικό διάστημα (συνήθως ένα ακόμα τρίμηνο). Ελλείψει παντελώς αυτής της δυνατότητας αποπληρωμής, το ενέχυρο περιέρχεται στην ιδιοκτησία του ενεχυροδανειστή, ο οποίος ακολούθως αποκτά δικαίωμα εκποίησης του για την κάλυψη της απαίτησης που έχει.

Έχει σημασία, στο σημείο αυτό, να δούμε σχηματικά με βάση τα προλεχθέντα πώς διαμορφώνεται το τελικό ποσόν που οφείλει να καταβάλει ένας ενεχυριαστής στον ενεχυροδανειστή κατά την εκπνοή της σύμβασης του δανείου. Για τον σκοπό αυτό, παραθέτουμε:

- i. Ένα παράδειγμα οχήματος, με τρέχουσα εμπορική αξία 5.000 ευρώ.
- ii. Ένα παράδειγμα οχήματος, με τρέχουσα εμπορική αξία 20.000 ευρώ.

Σε όλα τα παραδείγματα που παρατίθενται, οι υπολογισμοί γίνονται επί συμβάσεων

ενεχυροδανεισμού τρίμηνης όσο και ετήσιας διάρκειας, χάριν της πραγματοποίησης χρήσιμων αναγωγών και συγκρίσεων.

Παράδειγμα όχημα εμπορικής αξίας 5000 €

Διάρκεια δανεισμού (σε μήνες)	3	12
Ποσό δανεισμού (=50% της εμπορικής αξίας)	2500	2500
Τόκος (= 0,75% / μήνα)	56,25	225
Ασφάλιση οχήματος (=15 € / 1000 € δανείου)	112,5	450
Φύλαξη οχήματος (= 15 € / 1000 € δανείου)	112,5	450
Στάθμευση (= 200 € / μήνα)	600	2400
Έξοδα φακέλου (= 150 € εφάπαξ)	150	150
Τελικό ποσό πληρωμής	3531	6175
Μηνιαία επιβάρυνση ενεχυριαστή	13,75%	12,25%
Συνολική επιβάρυνση ενεχυριαστή	41,24%	147%

Παράδειγμα όχημα εμπορικής αξίας 20000 €

Διάρκεια δανεισμού (σε μήνες)	3	12
Ποσό δανεισμού (=50% της εμπορικής αξίας)	10000	10000
Τόκος (=0,75% / μήνα)	225	900
Ασφάλιση οχήματος (=15? / 1000? δανείου)	450	1800
Φύλαξη οχήματος (= 15? / 1000? δανείου)	450	1800
Στάθμευση (= 200? / μήνα)	600	2400
Έξοδα φακέλου (= 150? εφάπαξ)	150	150
Τελικό ποσό πληρωμής	11875	17050
Μηνιαία επιβάρυνση ενεχυριαστή	6,25%	5,88%
Συνολική επιβάρυνση ενεχυριαστή	18,75%	70,5%
Διάρκεια δανεισμού (σε μήνες)	3	12

Λαμβάνοντας υπόψη τα δυο παραπάνω παραδείγματα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι:

- ❖ Η διαμόρφωση της συνολικής επιβάρυνσης, αναγόμενη σε επίπεδο έτους, καταλήγει να ισοδυναμεί με το 70% έως και σχεδόν 150% του κεφαλαίου του δανείου, ενώ είναι επίσης κατά σχεδόν τέσσερις (4) έως και οκτώ (8) φορές υψηλότερη, συγκρινόμενη με τη συνολική επιβάρυνση που θα προέκυπτε από την επιβολή του νομίμου ετήσιου επιτοκίου της τάξης του 19%, που ενδεικτικά ισχύει για λογαριασμούς χρηματοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος έναντι ενεχύρου τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (βλ. υπ' αριθ. 1/30-3-1998 [ΦΕΚ Α' 74/1998] Πράξη του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος).
- ❖ Όσο μικρότερη είναι η εμπορική αξία του ενεχυριαζόμενου οχήματος, τόσο μεγαλύτερη καταλήγει να είναι η συνολική επιβάρυνση για τον ενεχυριαστή. Δηλαδή, από τις υπέρογκες επιβαρύνσεις που συνοδεύουν τα συγκεκριμένα δάνεια επί ενέχυρων πλήττονται κυρίως οι κάτοχοι μιας μέσης εμπορικής αξίας οχημάτων, που αποτελούν και την πολυπληθέστερη ομάδα καταναλωτών.
- ❖ Το ύψος των επιβαλλόμενων ασφαλιστρών, ιδωμένο υπό το πρίσμα των μέσων τιμών που αυτή τη στιγμή ισχύουν στην ασφαλιστική αγορά, παραπέμπει σε κόστος μεικτής ασφάλισης οχήματος, η οποία ως γνωστόν, πέραν όλων των άλλων, καλύπτει και ίδιες ζημιές (ζημιές του οδηγού). Δεδομένης της επί 24ώρου στάθμευσης και φύλαξης των ενεχυριασθέντων οχημάτων σε ειδικά φυλασσόμενους χώρους, αντί μάλιστα αδρού μηνιαίου τιμήματος, γνωρίζοντας περαιτέρω ότι ο ενεχυροδανειστής υπέχει υποχρέωση όχι μόνο φύλαξης του ενεχύρου, αλλά και αποχής από τη χρήση του, εκτός εάν υπάρχει περί του αντιθέτου συναίνεση του ενεχυριαστή (άρθρο 1224 ΑΚ), δεν υφίσταται προφανής αιτιολογία για την επιβολή τόσο υψηλών ασφαλιστρών.

4.4 Ιδιωτικές εταιρίες ενεχυρίασης κοσμημάτων και μικροσυσκευών και ο τρόπος λειτουργίας τους

Όλα τα ενεχυροδανειστήρια «δουλεύουν» κατά κύριο λόγο με κοσμήματα ή αντικείμενα από κάποιο πολύτιμο υλικό, ενώ εσχάτως και με ηλεκτρονικά και ηλεκτρικά είδη. Λιγότερα είναι εκείνα που δεν κάνουν διακρίσεις και δέχονται να πάρουν σχεδόν τα πάντα.

Σε γενικές γραμμές, η ενεχυρίαση πολύτιμων μετάλλων και λίθων (κυρίως διαμάντια) λειτουργεί ως εξής: ο πελάτης παίρνει σε μετρητά περίπου το 1/3 έως το μισό της εμπορικής αξίας των αντικειμένων που προσκομίζει και ένα ιδιωτικό συμφωνητικό «εξώνησης», μηνιαίας συνήθως ισχύος.

Μετά την παρέλευση των 30 ημερών και προκειμένου να πάρει πίσω τα τιμαλφή του, πρέπει να επιστρέψει το ποσό προσαυξημένο κατά 10%. Σε περίπτωση που αδυνατεί να καταβάλει το ποσό, μπορεί να ζητήσει μηνιαία παράταση πληρώνοντας παράλληλα τον τόκο του προηγούμενου μηνός. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται κατά περίπτωση και κατά τους επόμενους μήνες.

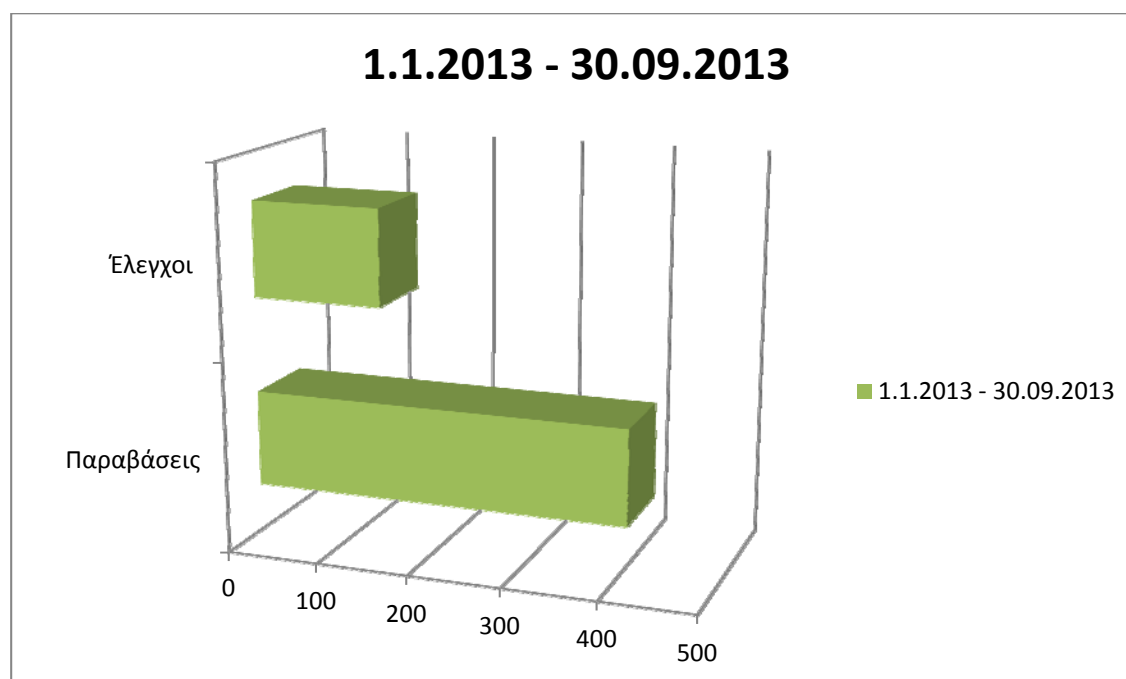
Όταν ο πελάτης καταφέρει να αποπληρώσει το δάνειο, το κατάστημα εκδίδει απόδειξη λιανικής πώλησης (πρόκειται για παροχή υπηρεσιών) για το σύνολο των τόκων που έχουν εισπραχθεί.

Κεφάλαιο 5^ο: Η επίδραση των ιδιωτικών ενεχυροδανειστηρίων στην Ελληνική οικονομία

5.1 Έλεγχοι του Σ.Δ.Ο.Ε και οι παραβάσεις

Σύμφωνα με στοιχεία που διαβιβάστηκαν στη Βουλή από τον υφυπουργό Οικονομικών Γιώργο Μαυραγάνη και με βάση ελέγχους του ΣΔΟΕ από τις αρχές του έτους, το 60% αγγίζει το ποσοστό παραβατικότητας στα ανταλλακτήρια-ενεχυροδανειστήρια. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία, που τηρούνται στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, μέχρι την 11.10.2013 λειτουργούν νόμιμα 939 επιχειρήσεις με 309 υποκαταστήματα, που παρέχουν υπηρεσίες ενεχυροδανειστή ή και αργυραμοιβού.

Το ΣΔΟΕ κατά την περίοδο από 1.1.2013 έως 30.09.2013 έχει διενεργήσει 141 ελέγχους σε ανταλλακτήρια-ενεχυροδανειστήρια, από τους οποίους έχουν προκύψει 407 παραβάσεις και το ποσοστό παραβατικότητας είναι 59%. Πιο αναλυτικά μπορούμε να τα δούμε στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2

5.2 Παράνομες εξαγωγές χρυσού και πολύτιμων λίθων στο εξωτερικό και οι «διαδρομές» που ακολουθούνται

Με τη συνδρομή περίπου 10.000 νόμιμων και παράνομων ανταλλακτηρίων, τα κυκλώματα βγάζουν καθημερινά εκτός συνόρων 100-150 κιλά χρυσού. Τη «μερίδα του λέοντος» καρπώνονται offshore εταιρίες και οι εγχώριοι αντιπρόσωποί τους, αλλά και εταιρικά σχήματα που στήθηκαν σε Βουλγαρία, Ιταλία, Γερμανία, Αυστρία, Κύπρος, Λίβανος και Τουρκία, μέσω των οποίων γίνεται η εξαγωγή από τη χώρα τόνων χρυσού αλλά και ασημιού.

Για πρώτη φορά γίνεται γνωστός ο ρόλος ξένων εταιριών που χρηματοδοτούν ελληνικές ώστε να αγοράζουν όσο-όσο τα κοσμήματα των χρεωκοπημένων νοικοκυριών και να τα προωθούν λιωμένα εκτός συνόρων. Για τη μεταφορά χρησιμοποιούνται ακόμα και θωρακισμένα αυτοκίνητα, που ταξιδεύουν συνοδεία υπαλλήλων εταιρειών σεκιούριτι, οι οποίοι προστατεύουν σε όλη τη διαδρομή το πολύτιμο φορτίο. Πρόσφατα έπεσε στην «τσιμπίδα» των γερμανικών Αρχών το «χρυσό deal» μεταξύ μια γερμανικής και μιας ελληνικής εταιρείας πίσω από το οποίο κρύβεται μια καλοστημένη επιχείρηση, όπως αποδεικνύει από τα παραστατικά που κατασχέθηκαν. Η γερμανική εταιρεία με έδρα το Βερολίνο, χρηματοδότησε την ελληνική που εδρεύει στο Σύνταγμα με ποσό 7,5 εκατομμυρίων ευρώ που χαρακτηρίστηκε «δάνειο», ώστε να αγοράσει χρυσό στην Ελλάδα μόνο για ένα δίμηνο, στο τέλος του 2011, και να το προωθήσει στη Γερμανία. Το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών έστειλε στο αντίστοιχο ελληνικό υπουργείο αίτημα αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής ζητώντας στοιχεία για την εμπορική σχέση και συμφωνία των δύο εταιρειών. Στο έγγραφο τους προς το ελληνικό υπουργείο Οικονομικών οι γερμανικές Αρχές περιγράφουν τα αποτελέσματα της δικής τους έρευνας: «Η εταιρεία μας (σ.σ.: στη Γερμανία) χορήγησε στην εταιρεία σας (σ.σ.: στην Ελλάδα) από τον Σεπτέμβριο 2011 έως τον Νοέμβριο 2011 δάνειο σε μετρητά για τις αγορές εμπορευμάτων αξίας 7.310.465,43 ευρώ. Η εταιρεία μας χρέωσε την εταιρεία σας τον Δεκέμβριο του 2011 δύο φορές με έξοδα καθαρισμού/διαχωρισμού και ανάλυσης χρυσού». Πάντως από τα τελικά παραστατικά προκύπτει ότι η γερμανική εταιρεία παρέλαβε από την ελληνική, το συγκεκριμένο δίμηνο, χρυσό αξίας 6,5 εκατ. Ευρώ, χωρίς να διευκρινίζεται αν το υπόλοιπο ποσό ξοδεύτηκε για τη μεταφορά με θωρακισμένο αυτοκίνητο και τη συνδρομή εταιρείας σεκιούριτι. «Η

εταιρεία μας νοίκιασε στην εταιρεία σας μια θωρακισμένη Mercedes Benz B-4 για τη μεταφορά των εμπορευμάτων», αναφέρουν οι Γερμανοί, προσθέτοντας ότι η συμφωνία περιελάμβανε και τεχνική υποστήριξη. «Η εταιρεία μας πούλησε στη συνέχεια στην εταιρεία σας ένα εργαστήριο δοκιμών για τις δοκιμές στον χρυσό και στο ασήμι αντί 78.484,60 ευρώ, με το από 23/11/2011 τιμολόγιο και το μετέφερε στην Ελλάδα». Οι Γερμανοί εκτιμούν ότι η μεταφορά έγινε με τη μισθωμένη Mercedes και αποκαλύπτουν ότι τα φορτία συνοδεύονταν από την Αθήνα έως το Βερολίνο από υπαλλήλους γερμανικής εταιρείας σεκιούριτι, η οποία πληρώθηκε με τιμολόγιο για τις υπηρεσίες της. Η παράδοση του φορτίου δεν δηλώθηκε ως ενδοκοινοτική συναλλαγή, ούτε πληρώθηκαν οι φόροι και οι Γερμανοί ζητούν επιπλέον έρευνες από τις ελληνικές Αρχές.

5.3 «Μαύρη» αγορά χρυσού και τα παράνομα χυτήρια

Σε πολλά ενεχυροδανειστήρια, ανταλλακτήρια αλλά και χυτήρια ευγενών μετάλλων, πίσω από τη φαινομενικά νόμιμη λειτουργία τους, έχουν διαπιστώσει οι ελεγκτές της φοροδιαφυγής ότι κρύβουν παράνομες αγοροπωλησίες κοσμημάτων και τιμαλφών, τα οποία λιώνονται και μετατρέπονται σε μπάρες χρυσού με προορισμό την επικράτεια αλλά και το εξωτερικό.

Οι έλεγχοι το Σ.Δ.Ο.Ε. στα σημεία που συσσωρεύεται χρυσός έχουν φέρει αποτελέσματα, καθώς από τα 95 ενεχυροδανειστήρια που ελέγχθηκαν διαπιστώθηκαν 1.200 παραβάσεις, ενώ δεσμεύτηκαν θυρίδες με εκατοντάδες χρυσαφικά και τιμαλφή.

Τα χυτήρια χρυσού είναι πηγή εύκολου κέρδους, καθώς ο χρυσός που απομένει στα υπολείμματα, μετά το λιώσιμο κοσμημάτων, σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Χημείο του Κράτους, είναι ένα καθαρό ποσοστό 3 με 5 τοις χιλίοις, που συνήθως δεν δηλώνεται. Η ποσότητα αυτή αφαιρείται με κατάλληλη επεξεργασία και απομένει ποσότητα καθαρού χρυσού, η οποία δεν φαίνεται πουθενά. Όμως αυτή η ποσότητα χρυσού πρέπει να δηλωθεί και να φορολογηθεί, αλλιώς είναι παράνομη. Δηλαδή στα 100 κιλά υπολειμμάτων, το χυτήριο θα βγάλει μισό κιλό καθαρό χρυσό, που είναι «μαύρος», δηλαδή αφορολόγητος, αφού δεν φαίνεται πουθενά.

Η έρευνα των ελεγκτών ξεκινάει από τα φορολογικά στοιχεία και επεκτείνεται στην επιχειρηματική τους δράση καθώς διερευνώνται και περιπτώσεις παράνομων συναλλαγών. Οι ελεγκτές του ΣΔΟΕ ερευνούν αρχικά αν έχουν καταχωρηθεί στο βιβλίο τα ενέχυρα, στη συνέχεια εάν έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία διακίνησης -

πώλησης για εκείνα τα ενέχυρα που εμφανίζονται στο ενιαίο βιβλίο ότι πωλήθηκαν, αποδόθηκαν κ.λπ. Από τους μέχρι σήμερα ελέγχους του ΣΔΟΕ έχει διαπιστωθεί ότι σχεδόν οι εννέα στους δέκα ιδιοκτήτες ανταλλακτηρίων χρυσού φοροδιαφεύγουν συστηματικά.

5.4 Φοροδιαφυγή και το πλήγμα στην οικονομία

Στην Ελλάδα της κρίσης τα ενεχυροδανειστήρια χρυσού και άλλων αντικειμένων έχουν πλέον κατακλύσει την αγορά και αποτελούν εστίες σοβαρών οικονομικών και φορολογικών παραβάσεων. Τα εκατοντάδες ενεχυροδανειστήρια χρυσού και αυτοκινήτων που έχουν ξεφυτρώσει στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων σε ολόκληρη την Ελλάδα αποτελούν χώρο «μαύρου χρήματος» που εκτός από τα κέρδη που χάνει το κράτος λόγω της φοροδιαφυγής αποτελούν και κίνδυνο εξαπάτησης των πολιτών. Σύμφωνα με στοιχεία από ελέγχους του Σ.Δ.Ο.Ε για την περσινή χρονιά 58 από τις 93 επιχειρήσεις που ελέγχθηκαν διαπιστώθηκαν 681 φορολογικές παραβάσεις. Μάλιστα μια από αυτές αφορά στην αγορά 135 κιλών χρυσού χωρίς παραστατικά. Παράλληλα, πραγματοποιούνται έλεγχοι σε offshore εταιρίες. Ήδη έχουν καταλογιστεί φόροι και πρόστιμα ύψους 40.967.580 ευρώ.

Ένα άλλο δείγμα της φοροδιαφυγής είναι η μη καταβολή των πραγματικών στοιχείων και αριθμών στα λογιστικά βιβλία που διαθέτουν, με αποτέλεσμα να μην καταβάλουν τον πραγματικό φόρο που τους αναλογεί. Άλλοι λόγοι παραβάσεων είναι:

- a. Μη έκδοση παραστατικών αγορών
- b. Μη ορθή τήρηση του Ενιαίου Βιβλίου αργυραμοιβών, παλαιοπωλών, ενεχυροδανειστών και απασχολουμένων με την αγοραπωλησία ή τήξη μεταχειρισμένων κοσμημάτων και κομψοτεχνημάτων από χρυσό και λοιπών τιμαλφών
- c. Πλαστά παραστατικά αγορών
- d. Ξέπλυμα μαύρου χρήματος

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι παρά την εντυπωσιακή αύξηση του ενδιαφέροντος για έναρξη ενεχυροδανειστηρίων και καταστημάτων χρυσού, τα στοιχεία του εισοδήματος κινούνται εξαιρετικά χαμηλά. Για τις επιχειρήσεις Φυσικών Προσώπων, τα στοιχεία έχουν ως εξής:

-Οικονομικό Έτος 2011: 203 επιχειρήσεις με μέσο εισόδημα 4.139 ευρώ,

-Οικονομικό Έτος 2012: 380 επιχειρήσεις με μέσο εισόδημα 5.109 ευρώ.

Ωστόσο, και παρά το γεγονός ότι γίνονται έλεγχοι, το φαινόμενο φαίνεται να είναι πλέον ανεξέλεγκτο με τις παραβάσεις που καταγράφονται, καθώς και πολλά από αυτά τα καταστήματα λειτουργούν χωρίς άδεια. Συνεπώς, η διεύρυνση των ελέγχων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών καθίσταται περισσότερο από ποτέ επιβεβλημένη, ώστε να αποκαλυφθούν οι παράνομες επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον ενεχυροδανεισμό και να καταπολεμηθούν οι οικονομικές παραβάσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελόπουλος Α. και Μπέλια Χ. (2013), **Ξένες εταιρίες αρπάζουν τον Ελληνικό χρυσό**, εφημερίδα Realnews, 17 Φεβρουαρίου.

Βασίλας Δημήτρης, (2007), **«Ζεστό» Χρήμα**, εφημερίδα Έθνος, 03 Οκτωβρίου.

Γκάλιου Πηνελόπη, (2013), **«Μαυραγάνης: Παραβατικότητα στο 60% των ενεχυροδανειστηρίων»**, ΣΚΑΪ.gr, 12 Νοεμβρίου.

Δρ. Δασκάλου, Γεώργιος, Χρ. (1999), Χρηματοδότηση επιχειρήσεων (Χρηματική Διαχείριση επενδύσεων) στο: **Δάνειο – Τύποι Δανείων –Εξόφληση Δανείου – Καταχρήσεις στο Δανεισμό**, Σύγχρονη Εκδοτική, Β' έκδοση, Αθήνα.

Καθημερινή, (2013), **Στα δίχτυα του Σ.Α.Ο.Ε. για φοροδιαφυγή offshore και ενεχυροδανειστήρια**, εφημερίδα Καθημερινή, 31 Οκτωβρίου.

Καμανετζή, Στέλλα, (2012), **Νέα χρυσή Φάμπρικα**, εφημερίδα Έθνος, 06 Ιανουαρίου.

Καπόπουλος, Γεώργιος, (2013), **Τρεις συλλήψεις για φορολογικές παραβάσεις σε ενεχυροδανειστήρια**, εφημερίδα Έθνος, 11 Σεπτεμβρίου.

Κωστής, Βασίλης, (2010), **Η ανασφάλεια θεριεύει τη «μαύρη» αγορά χρυσού**, εφημερίδα Καθημερινή, 05 Νοεμβρίου.

Λαμπρόπουλος, Βασίλης (2013), **Έρευνα για παράνομη εξαγωγή χρυσού κατέληξε σε διαφθορά των ελεγκτών**, εφημερίδα Το Βήμα, 29 Νοεμβρίου.

Λουκόπουλος, Χρήστος (2012), **Βάζουν το βιος τους για ένα γεύμα**, εφημερίδα Έθνος, 29 Οκτωβρίου.

Λυρτσόπουλος, Θ. (2012), **Το Σ.Δ.Ο.Ε. στις μυστικές διαδρομές του χρυσού**, εφημερίδα Ημερησία, 18 Μαρτίου.

Μπενέα, Μαίρη (2012), **Το Σ.Δ.Ο.Ε. στο κυνήγι του «μαύρου» χρυσού**, εφημερίδα Έθνος, 17 Μαρτίου.

Ουνισένκο, Κώστας (2012), **Ενεχυροδανειστήρια της εκμετάλλευσης**, εφημερίδα Καθημερινή, 29 Ιανουαρίου.

Σρόιτερ, Αντώνης (2013), **Λαθρεμπόριο χρυσού στο κέντρο της Αθήνας**, ALPHA «Αυτοψία», 25 Οκτωβρίου.

Σουλτάνης, Παναγιώτης (2007), **Ενεχυρασία, Ενέχυρο, Ενεχυρόγραφο, Ενεχυροδανεισμός, Ενεχυροδανειστήριο**, **LAROYSSE BRITANNICA**, σελ. 542-546, Τόμος 19^{ος}, εκδοτικός οίκος ΠΑΠΥΡΟΣ, Αθήνα.

Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, (2013), **Δάνεια με ενέχυρο**, επίσημη ιστοσελίδα του «Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου», www.ttbank.gr.

Τρότσα, Μάχη (2010), **Παράνομα χυτήρια –Βόμβες στο Βοτανικό**, εφημερίδα Το Βήμα, 03 Νοεμβρίου.

Υποθηκοφυλακείο, Αθηνών (2013), **Τα υποθηκοφυλακεία ως ενεχυροφυλάκεια**, επίσημη ιστοσελίδα του «Υποθηκοφυλακείου Αθηνών», www.yprothath.gr.

Φωτιάδη, Ιωάννα (2010), **Στη «μαύρη αγορά» για τη χρυσή λίρα**, εφημερίδα Το Βήμα, 05 Δεκεμβρίου.

Χαρουτάκης, Δημήτρης (2012), **Τοκογλυφία χωρίς όρια στα ενεχυροδανειστήρια χρυσού**, εφημερίδα Το Βήμα, 20 Σεπτεμβρίου.

Χατζηνικολάου, Νικόλαος (2013), **Στην Ελλάδα ανθούν τα ενεχυροδανειστήρια**, STAR «Στον Ενικό», 05 Φεβρουαρίου.

